

Ponència-debat CMES.
Turisme i transició.
Reflexions al voltant de
la proximitat en
turisme.

Inmaculada Diaz-Soria

Grup de recerca en Turisme i
Dinàmiques Territorials TUDISTAR

12 de juny 2023

Qui parla?

Geògrafa.

Docent a la Universitat Autònoma de Barcelona, Ostelea (UdL), IQS (URL) i investigadora al grup de recerca en turisme i dinàmiques socio-territorials TUDISTAR.

La **geografia** social i cultural i l'anàlisi regional, amb una perspectiva crítica sobre el **turisme** com a eina de **desenvolupament local**, són els meus principals àmbits de recerca i docència.

Fora de l'acadèmia, he treballat i m'interesso per temes vinculats a la **innovació social** i a l'**economia social i solidària**.

© Diaz-Soria, 2013.

PORTEM DOS DIES,
2 DIES SORTINT DE CASA
I EL BOSC JA ESTA BRUT.

POTSER ESTAS MILLOR
CONFINAT QUE LLIURE.

RECULL LA MERDA QUE FEU
I OBSERVA LA NATURA

COVID 19

Resum

El **turisme de proximitat**, entès com una pràctica d'oci que es realitza a proximitat del punt d'origen del viatge no és una pràctica recent. La història del turisme està estretament vinculada a lògiques de proximitat.

Tot i així, el context de globalització ha desconnectat les nocions de viatge (com a experiència de descobriment) de la de distància (geogràfica) i les crisis mundials recents han posat els espais propers en el centre dels debats sobre models turístics adequats. Si la crisi del 2008 va recuperar el concepte de *staycation* com a solució individual a la manca d'accés al turisme, la crisi derivada de la pandèmia de la COVID-19 ha consolidat el concepte de turisme de proximitat com a realitat amb diferents lectures: **salvavides per al sector turístic en un context temporal de restriccions en la mobilitat d'oci o base per a un model turístic més sostenible en el marc de la transició ecosocial?**

En aquesta ponència reflexionarem sobre les oportunitats i contradiccions d'aquesta proposta en un context d'emergència climàtica i de crisis sociocultural.

Parlarem
de...

1. Definicions
2. Turisme, activitat global (i domèstica).
La pandèmia.
3. El turisme de proximitat
4. Impactes del turisme:
 - a) Transports
 - b) Edificis i infraestructures
 - c) Inversió en turisme internacional
5. Contradiccions del turisme de proximitat
6. Eines i estratègies
7. Conclusions

Definicions

Turisme

- Totes aquelles activitats que desenvolupen les persones durant els seus viatges fora del seu entorn habitual per un període de temps inferior a un any per motius d'oci, negoci o altres motius no relacionats amb l'exercici d'una activitat remunerada en el lloc de destinació (OMT).

Entorn habitual

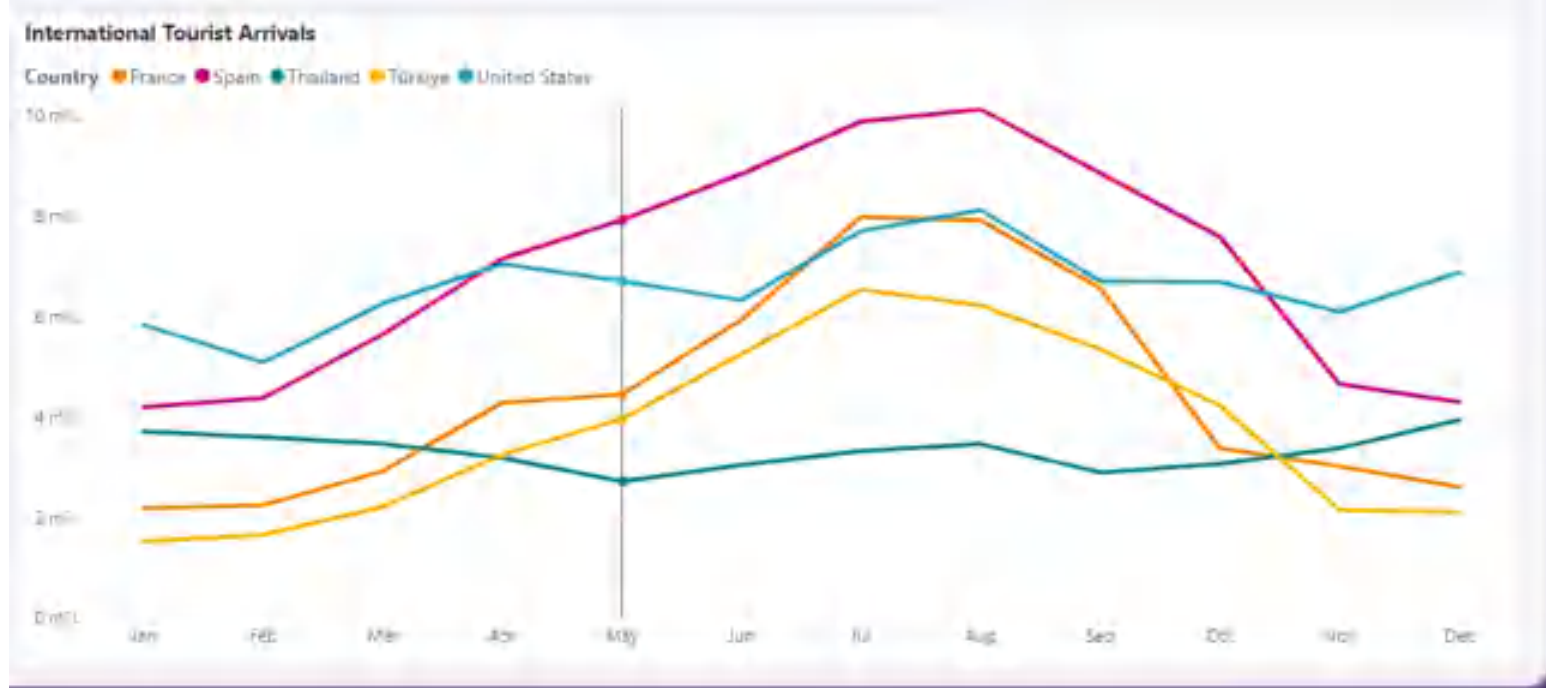
- Zona geogràfica (no necessàriament contigua) en la qual una persona realitza les seves activitats quotidianes habituals (OMT).

Turisme de proximitat

- No té una única definició, però ha estat definit, p. ex., com una “forma de turisme que pretén (re)descobrir els llocs propers, aquells que, precisament perquè són massa propers i familiars, no estan considerats com a possibles destinacions per a les vacances” (Bieliková et al., 2021).

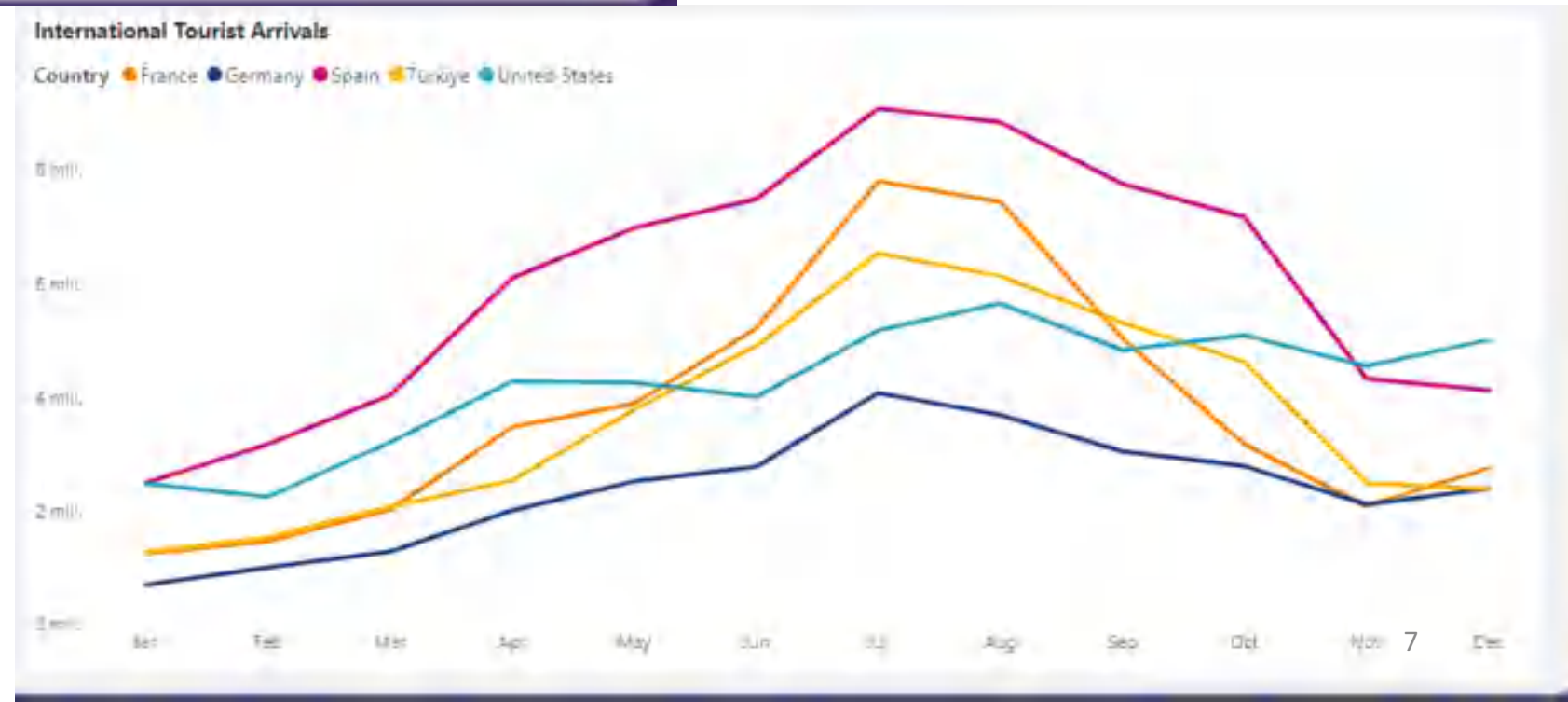
Turisme: activitat global

Turisme:
activitat global

2019

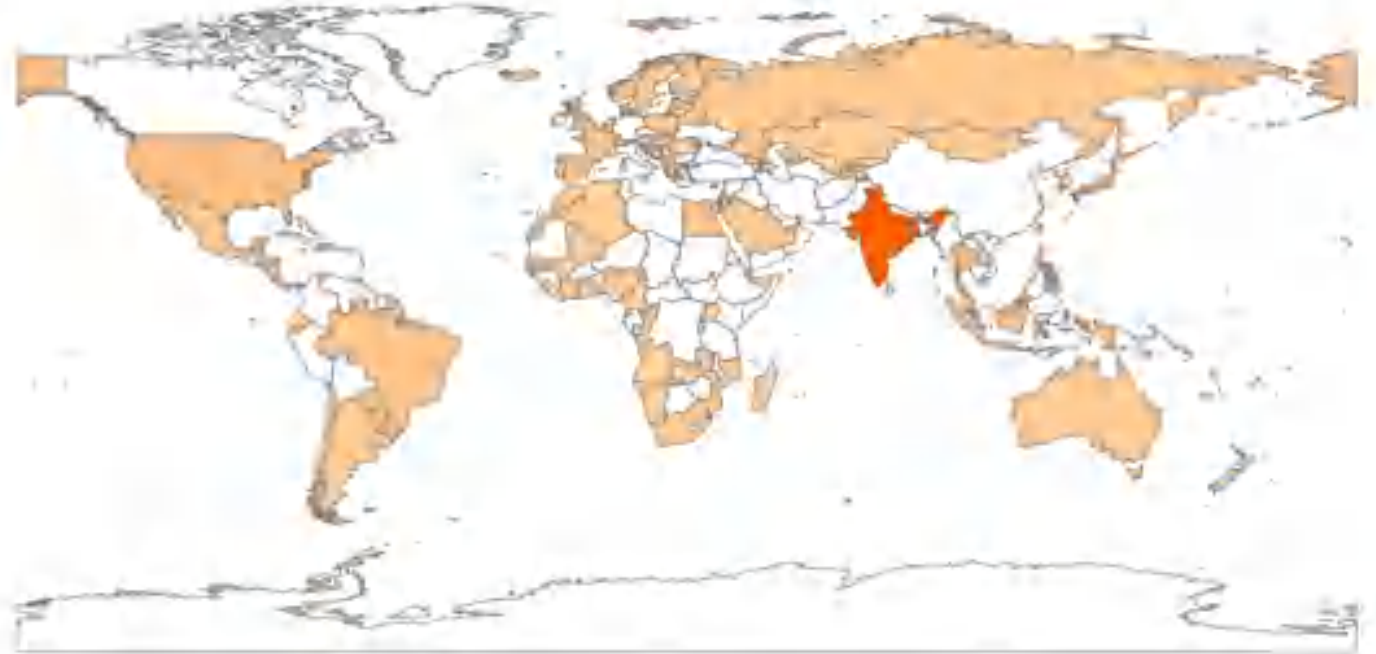
2022

Turisme: activitat global

Total Employees in Tourism Industries (in 1000)

Country	Employees in thousand	Latest data
India	29,683	2020
Japan	5,889	2019
Philippines	4,895	2021
Thailand	4,258	2016
United States	3,887	2020
Malaysia	3,520	2021
United Kingdom	2,743	2016
Indonesia	2,565	2020
Spain	2,368	2021
Brazil	2,192	2019
Mexico	2,006	2020
Egypt	1,993	2015
Türkiye	1,437	2021
France	1,340	2020
Russian Federation	1,338	2015
Argentina	1,260	2019
Uganda	1,173	2015
Saudi Arabia	820	2021
South Africa	774	2016

Total Employees in Tourism Industries (in 1000)

The designations employed and the presentation of material in this publication do not imply the expression of any opinions whatsoever on the part of the Secretariat of the World Tourism Organization (UNWTO) concerning the legal status of any country, territory, city or area, or of its authorities or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

I18: Ràtio entre el salari mitjà de l'activitat turística respecte a la resta d'activitats

Eix
Econòmic

Temàtica
Mercat de treball

1
INDICADORS
ECONÒMICS

8
INDICADORS
TURÍSTIC I ECONÒMIC

10
INDICADORS
DE SALARIANTS

Indicadors relacionats
I15 - I17 - I23

Mètode de càlcul

Mitjana dels salaris de l'activitat turística / Mitjana dels salaris de la resta d'activitats

Unitat

- (ràtio)

Interpretació

Si el resultat és:

= 1 indica que el salari mitjà turístic es igual al de la resta d'activitats

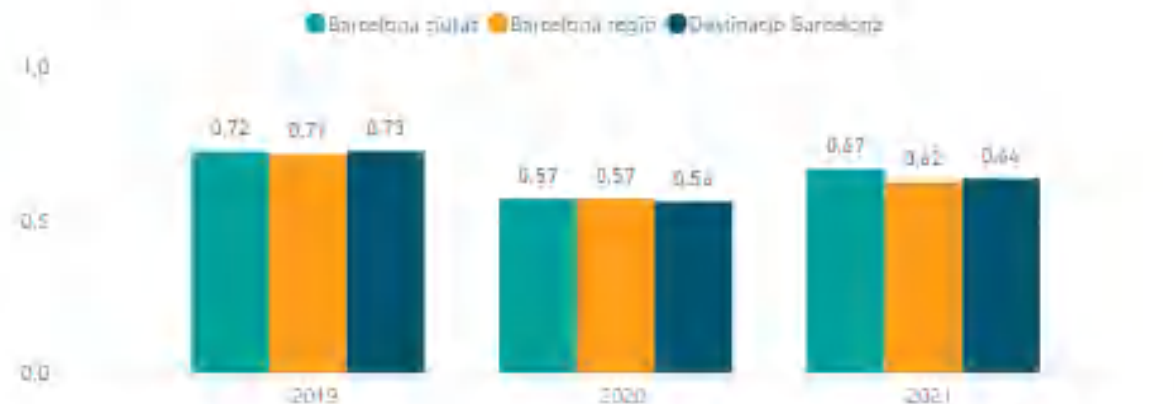
< 1 vol dir que el salari mitjà turístic és inferior a la resta d'activitats

> 1 vol dir que el salari mitjà turístic és superior a la resta d'activitats

Tendència desitjada = 1

Justificació

Permet identificar possibles desigualtats salarials en l'activitat turística respecte la resta d'activitats.

Per aquest índex es té en compte el següent: CC.AES de la resta del PIB per persona ocupada i de la resta de la població activa de la resta del PIB per persona ocupada.

Font: Mostra contínua de la vida laboral - Seguretat Social

El salari de l'activitat turística és, de mitjana, inferior al de la resta d'activitats econòmiques.

Abans de la pandèmia, per cada euro ingressat per part d'un treballador de la resta d'activitats, un de l'activitat turística n'ingressava poc més de 0,70. Un cop més en aquest cas podem observar com la Covid-19 va impactar en l'activitat turística, de manera que aquesta ràtio va baixar fins a 0,56 i es va recuperar parcialment, fins a 0,64, el 2021.

* La monitorització d'aquesta temàtica és obligatòria per la xarxa INSTO de l'OMT.

I23: Ràtio entre el salari de les dones i el dels homes en l'activitat turística (Bretxa salarial de gènere)

Eix

Sociocultural

Temàtica

Igualtat de gènere

Indicadors relacionats

I17 - I18

Mètode de càlcul

Salari mig de les dones en l'activitat turística /
Salari mig dels homes en l'activitat turística

Unitat

- (ràtio)

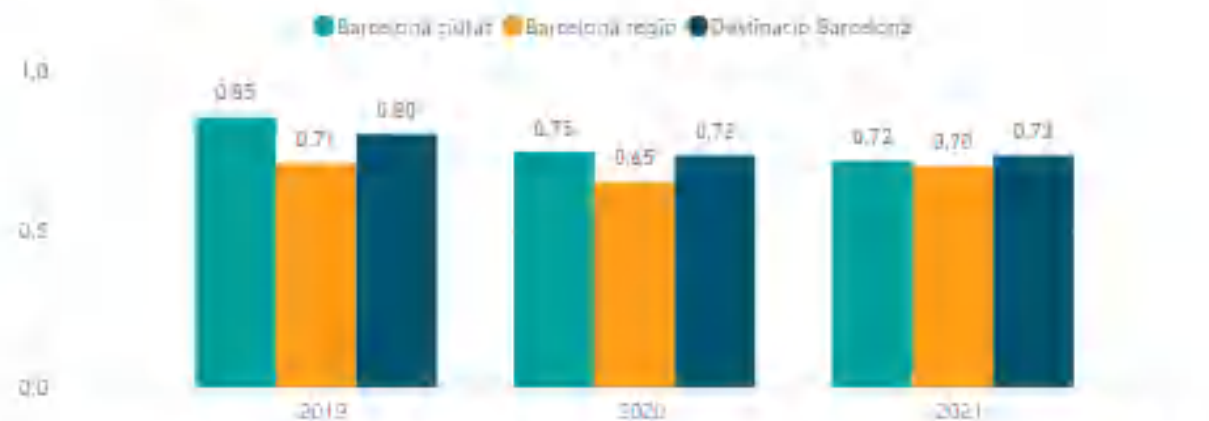
Interpretació

A major valor de l'indicador, menys bretxa (desigualtat) salarial entre homes i dones.

Tendència desitjada: 1

Justificació

Mostra les diferències de les condicions salarials entre homes i dones.

El salari mitjà de les dones en l'activitat turística és inferior al dels seus homòlegs homes.

Font: Mostra contínua de la vida laboral - Seguretat Social

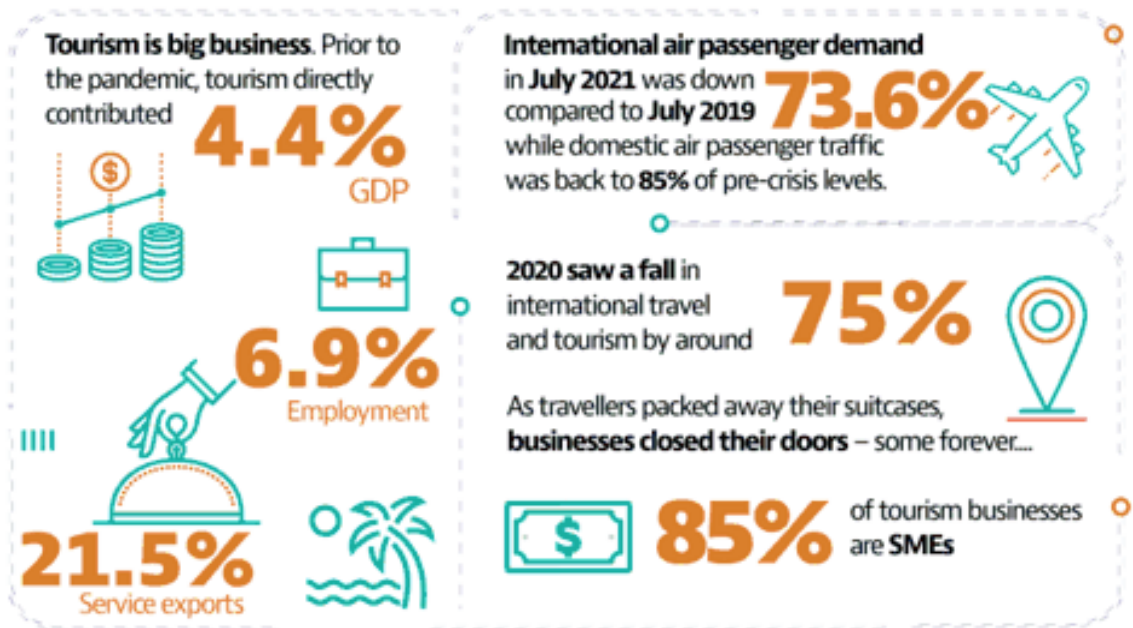
Abans de la pandèmia, per cada euro ingressat per part d'un treballador turístic, una treballadora turística n'ingressava al voltant de 0,80. Un cop més en aquest cas podem constatar com la Covid-19 va augmentar les desigualtats, també de gènere; de manera que aquesta ràtio va baixar fins al 0,73 el 2020.

Per àrees geogràfiques, podem observar que aquesta ràtio és inferior a Barcelona regió, que a Barcelona ciutat, per tant, hi ha més desigualtat salarial a regió, tot i que l'any 2021 aquesta diferència es va equilibrar.

Turisme: la pandèmia

Tourism on the road again?

“While international tourism bounces back, domestic tourism continues to drive recovery of the sector in an increasing number of destinations, particularly those with large domestic markets. According to experts, **domestic tourism and travel close to home**, as well as **open-air activities, nature-based products and rural tourism** are among the major travel trends that will continue shaping tourism in 2022” (UNWTO, 2022).

TOURISM SET TO RETURN TO PRE-PANDEMIC LEVELS IN SOME REGIONS IN 2023

ALL REGIONS 17 JAN 2023

After stronger than expected recovery in 2022, this year could see international tourist arrivals return to pre-pandemic levels in Europe and the Middle East. Tourists are nonetheless expected to increasingly seek value for money and travel closer to home in response to the challenging economic climate.

Turisme: activitat global

DOMESTIC TOURISM

Spain 2023

A ratio of 1 means that domestic and international guests/nights are balanced.
A value below 1 means that the country has more domestic guests/nights than international ones.
A value above 1 means that the country has more international guests/nights than domestic ones.

Select one country to see details over time on the right.

Please select a region or country

Todas

Country

Todas

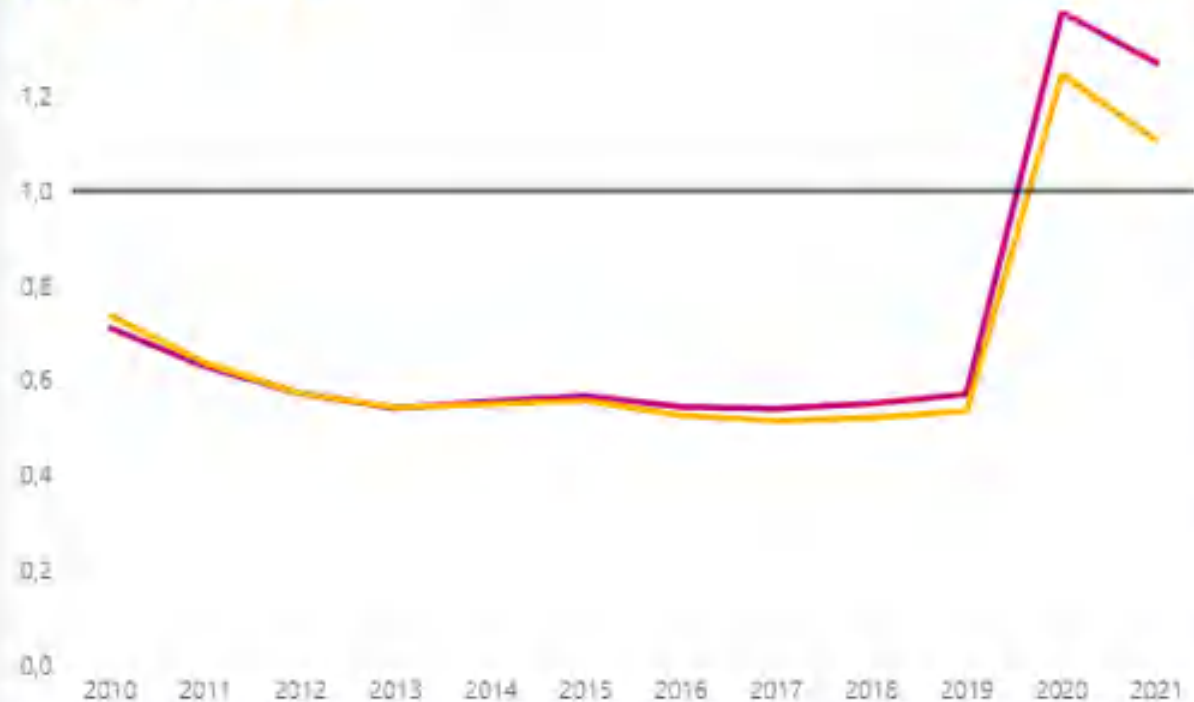
Guests

Nights

Country	All accommodation	Hotels	Latest data
Japan	75,6	73,3	2021
Argentina		51,8	2021
Israel	17,4	18,3	2021
Peru		16,2	2021
Kazakhstan		14,6	2021
Saudi Arabia	12,1	12,7	2021
Romania	10,4	10,2	2021
Eritrea		10,1	2016
Ukraine	16,9	9,3	2020
Norway	7,2	8,0	2021
Finland	7,4	6,8	2021
New Zealand	17,2	6,6	2021
Sweden	6,5	6,2	2021
Australia	8,6	5,8	2021
Zimbabwe	4,3	5,7	2021
Poland	7,8	5,4	2021
France	4,7	5,1	2021
Bolivia		4,7	2021
Cameroon		4,7	2020

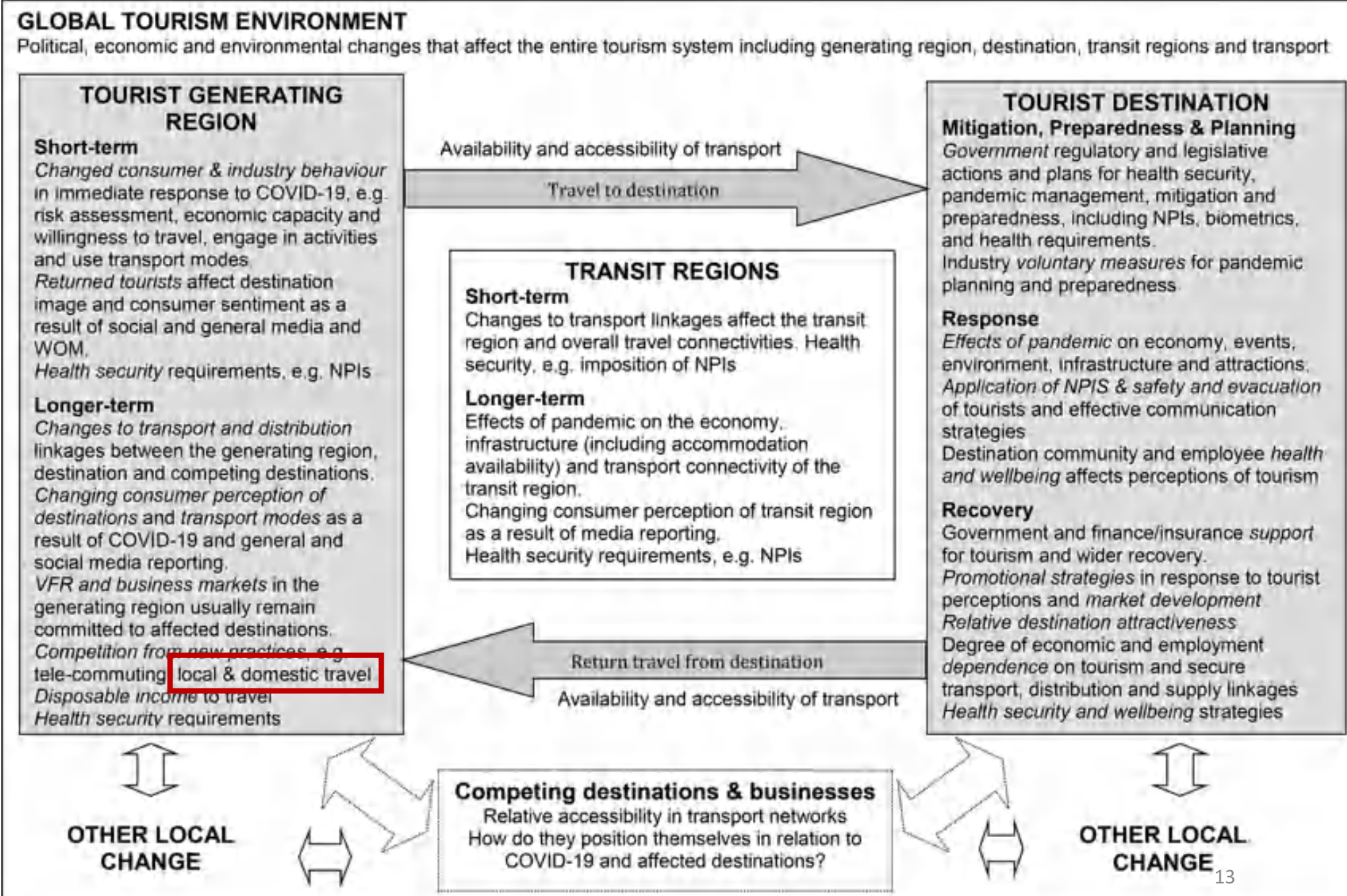
All commercial accommodation and hotels

● All accommodation ● Hotels

Turisme: la pandèmia

Figure 1. System dimensions of tourism in COVID-19 affected destinations (after Hall, 2005). Source: Hall et al., 2020.

- Escenaris de desenvolupament.
- 1) Business as usual (recreixement)
 - Desenvolupament sostenible (mitigació)
 - Transició ecosocial (decreixement)

Turisme de proximitat: antecedents (crisis)

Verano 2020: turismo de proximidad, hacia lo rural y por carretera

- El sector en marcha protocolos para garantizar la seguridad y combatir el miedo a viajar
- El coche se percibe como el mejor transporte anti-covid, pese a las elevadas tasas de accidentes

6 minutos

Miniam Ruiz Castro

Por qué confiar en El Periódico

MADRID
27 de mayo del 2020.
Actualizada 15 de junio del 2020 a las 15:05

Después de tres meses confinados, sin más viajes que las visitas al supermercado ni más desplazamientos que los paseos por el barrio, el calendario se acaba imponiendo a la pandemia. El calor aprieta y avisa de que las vacaciones llegarán aún cuando esa 'nueva normalidad' aún no haya terminado de perfilarse. En el horizonte de la mayoría de territorios, **el fin del confinamiento aparece a finales de junio** -primeros de julio para los más rezagados- y **el sector turístico se prepara para un verano atípico**, pero tan verano como el que más.

6. Staycation

By John Cloud Monday, Nov. 03, 2008

66 of 500

VIEW ALL

This term, which refers to a vacation taken at home or within a short drive, became popular during the '08 summer travel season when rising fuel prices made plane tickets or long road trips prohibitively expensive for many people. (Oil prices hit a record high of \$147 a barrel in July, and gas prices approached \$5 a gallon in some places.) Another buzzword tied to high gas prices: "hypermiling", the attempt to maximize gas mileage by doing such things as avoiding hills and never letting your car idle.

- Louise Lee

Turisme de proximitat: antecedents (crisis futures)

Tourisme après-pétrole : des préférences au scénario le plus probable. Une tentative d'exploration

Philippe Callot

DANS MONDES EN DÉVELOPPEMENT 2013/3 (n° 163), PAGES 131 À 142

Energies alternatives disponibles

- De luxe (nostàlgia)
- Assequible: Estratègies respectuoses (turisme de proximitat geogràfica)

Sense alternatives disponibles

- Renuncia a los viatges (físics)
- Mobilitat suau o reduïda (resposta a l'accés desigual)

Turisme de proximitat: antecedents (alternativa)

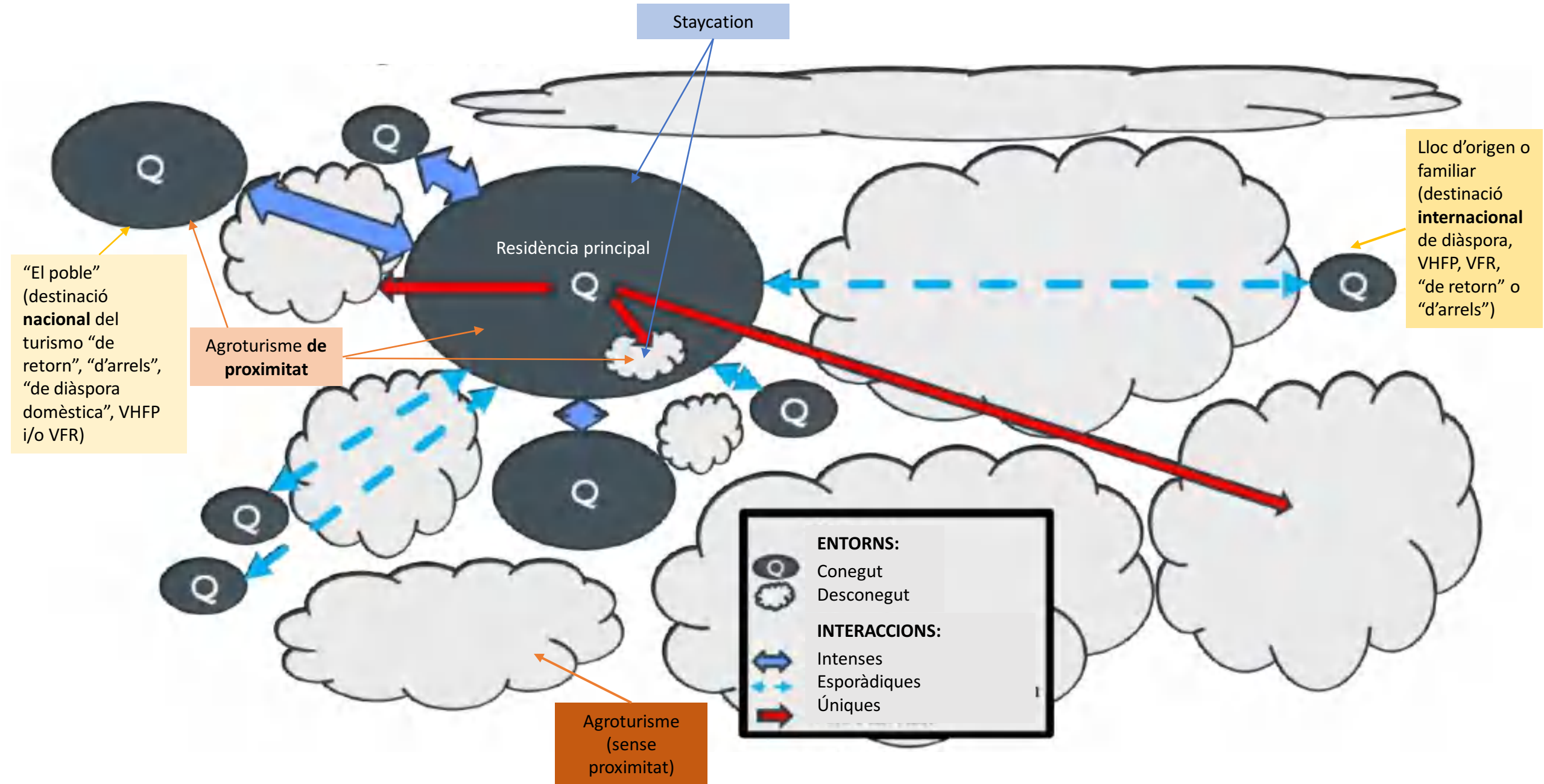
Turisme de proximitat

“Forma de turisme qui busca (re)descobrir llocs propers, aquells que, precisament perquè són massa propers i familiars, no es consideren com a destinacions possibles per les vacances o les escapades” (Bieliková et al., 2021).

“Tres horas en transporte terrestre, que permitirían ir y volver al lugar de salida en un mismo día si así se considerara necesario” (Cañada & Izcarra, 2022).

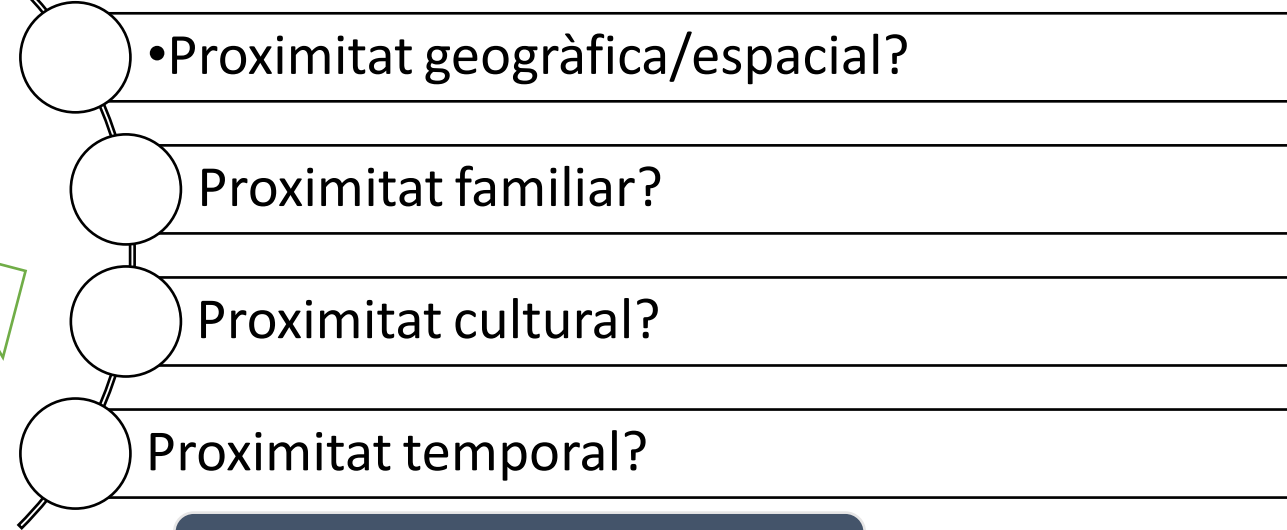
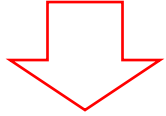
Formes i pràctiques del turisme de proximitat

L’entorn habitual d’un individu i la situació de diferents formes de turisme de proximitat respecte a aquest entorn habitual.

Què és el turisme de proximitat?

- 1) Concepte relatiu pel caràcter relatiu de la **proximitat**
- 2) Molts conceptes similars existents

Per què doncs proximitat?

Acció climàtica (menys emissions) i subsidiarietat

Redescoberta (Territorialitat, Governança, conservació convivencial)

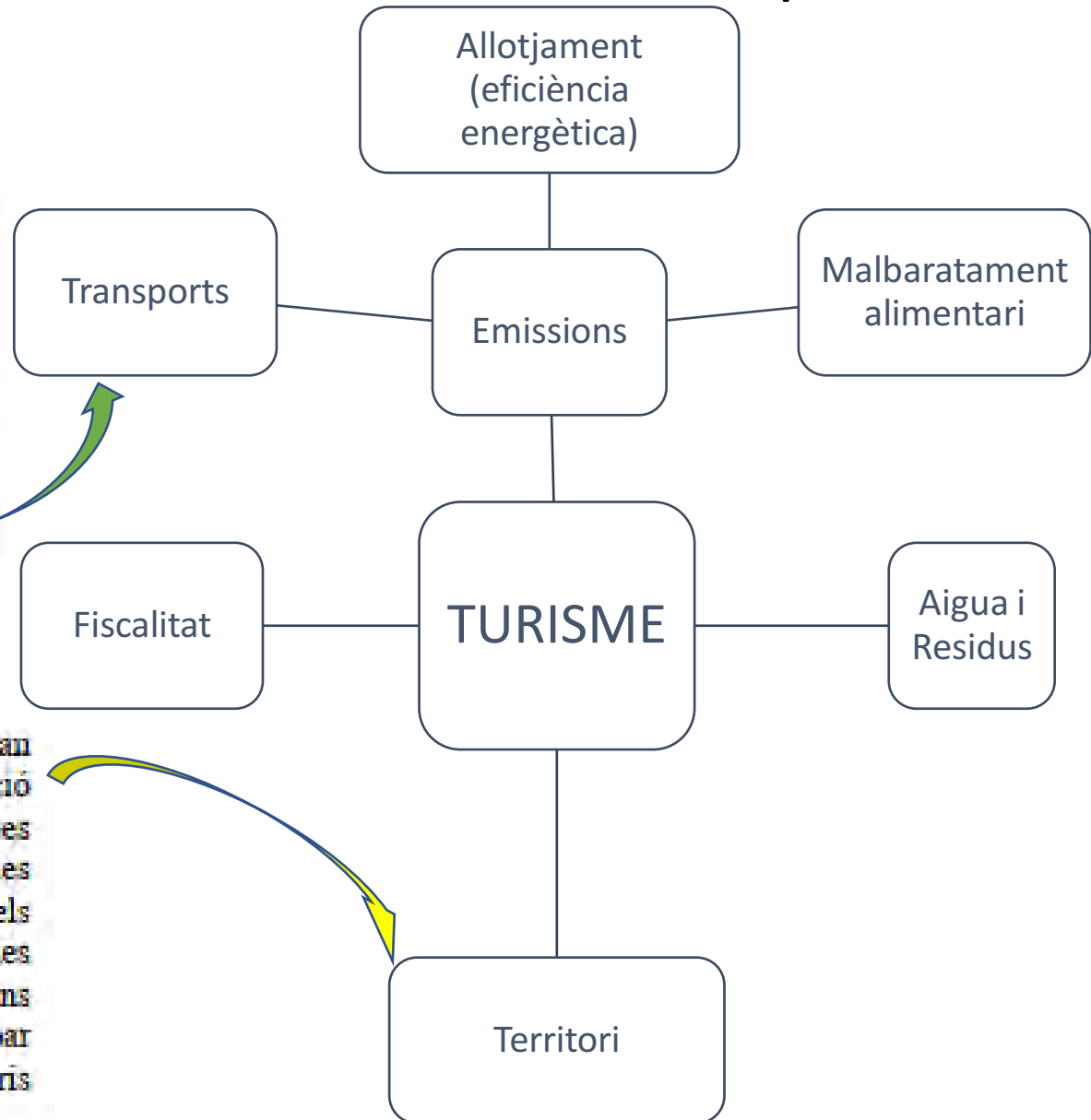
Km0 (Localització i Desenvolupament Local)

Compromís Nacional per un Turisme Responsable (CNTR)

08. El sector turístic català ha de fer una aposta per un augment del turisme intern (sortides i arribades a Catalunya), sense renunciar al turisme internacional. L'augment del turisme intern no és només un factor de desenvolupament econòmic (que augmenta el saldo turístic positiu) sinó també una aposta ambiental. En el turisme intern, però, el cotxe representa pràcticament un 90 % dels desplaçaments turístics interns a Catalunya, fet que incrementa significativament la petjada de carboni del turisme.

44.

En aquest sentit, les empreses i les institucions públiques treballaran perquè el 2030 el pes relatiu de les activitats no turístiques en l'ocupació dels municipis del litoral s'hagi incrementat en un 20 %. En les àrees d'alta densitat turística, la creació de noves activitats basades en les indústries creatives, el sector agroalimentari, la cura de les persones, els serveis professionals o la innovació, entre d'altres, poden establir sinergies amb les activitats turístiques. De la mateixa manera, les institucions relacionades amb els espais turístics es comprometen a desenvolupar plans de recuperació dels entorns turístics més degradats (pla de barris turístics).

Turisme: impactes

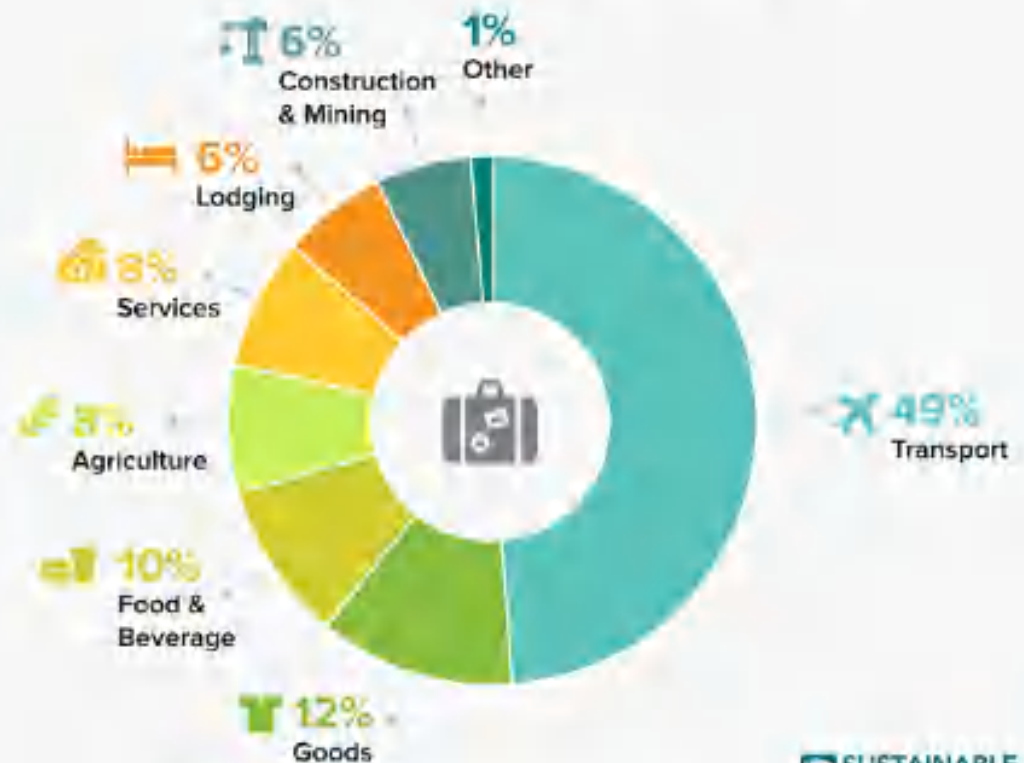
Carbon Footprint of Tourism

How Travel is Contributing to the Climate Emergency

Tourism is responsible for roughly 8% of the world's carbon emissions. From plane flights and boat rides to souvenirs and lodging, various activities contribute to tourism's carbon footprint. The majority of this footprint is emitted by visitors from high-income countries, with U.S. travelers at the top of the list. As the number of people who can afford to travel grows, so will tourism's environmental footprint.

Keep reading to learn about some of the different ways that travel produces CO2.

Carbon Footprint of Global Tourism

SUSTAINABLE TRAVEL INTERNATIONAL

This graph shows the different activities that contribute to tourism's total carbon footprint.

Data Source: [Nature Climate Change \(2018\)](#)

Turisme: impactes (petjada de carboni)

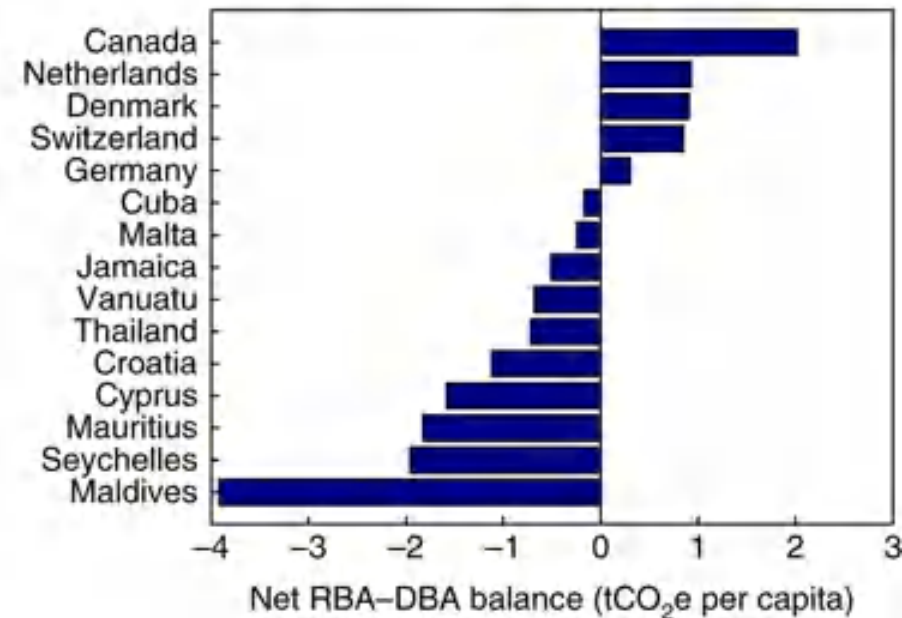
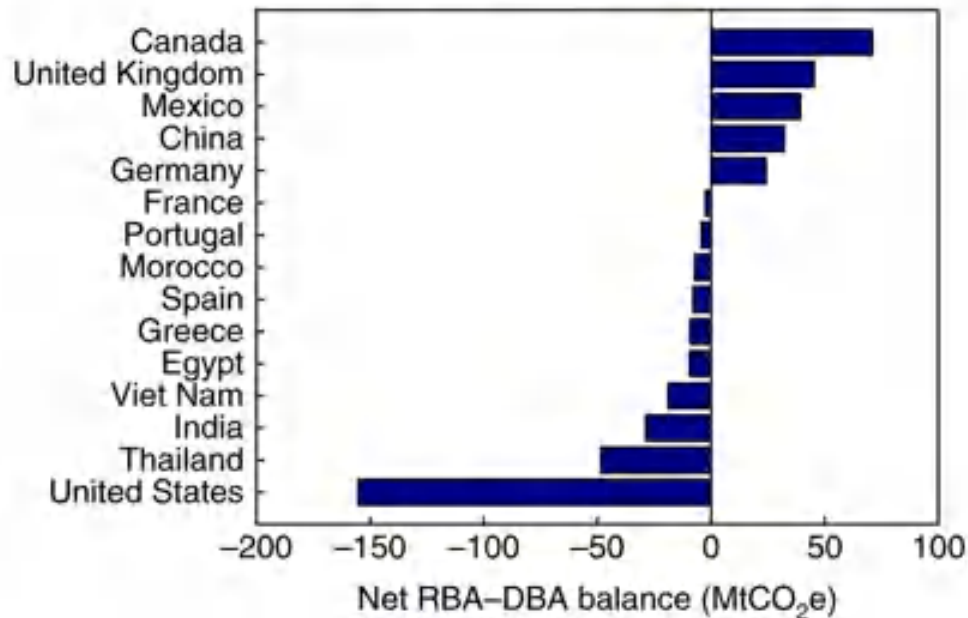
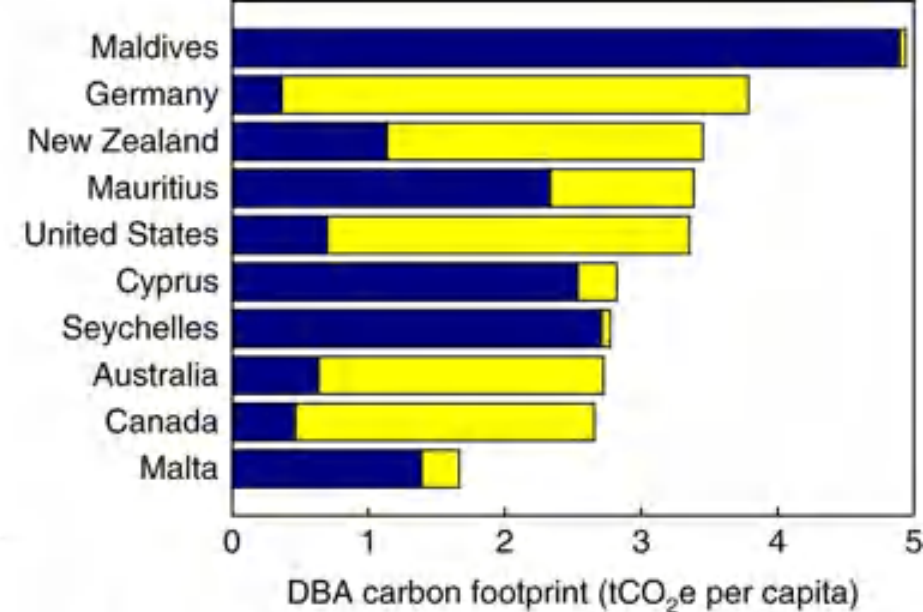
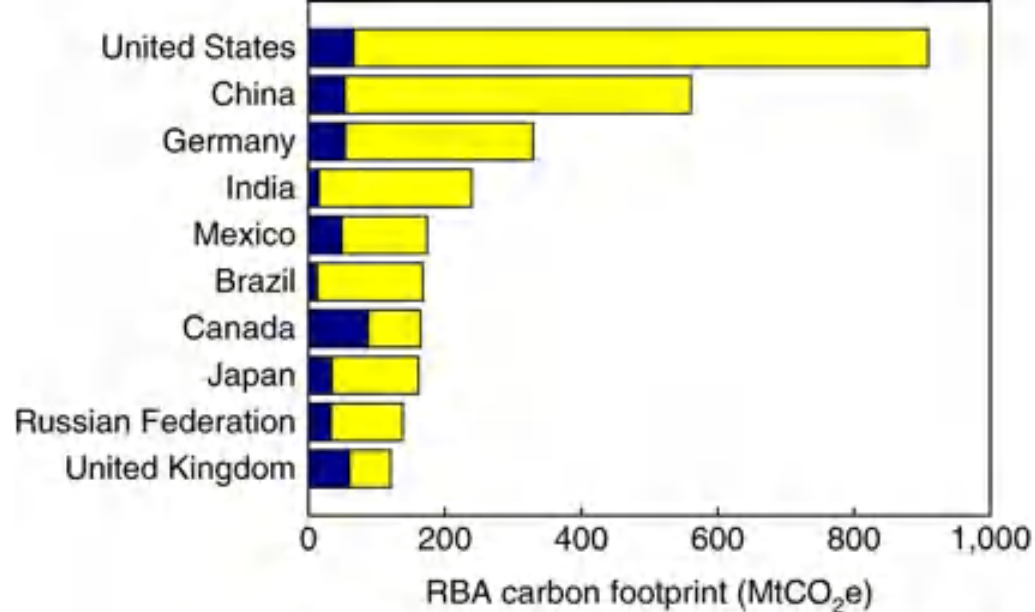
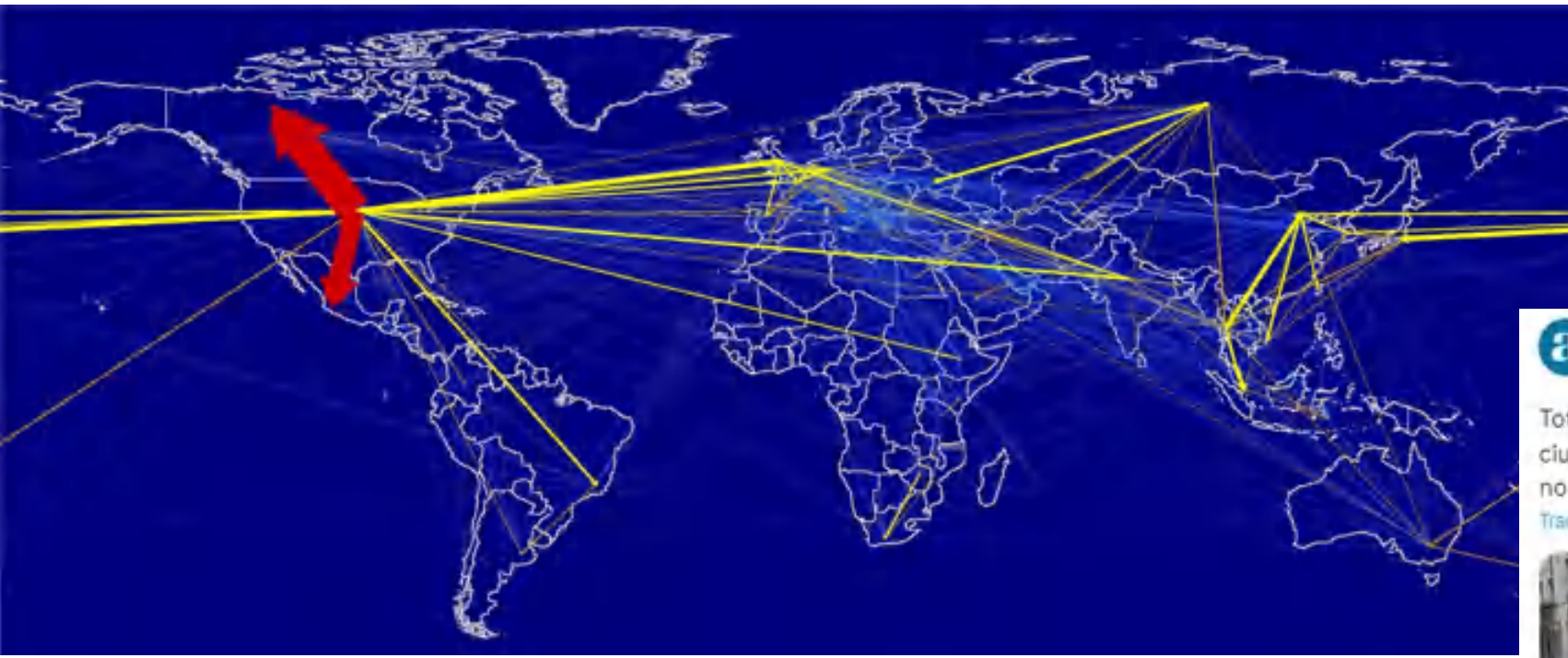

Fig. 1 | Carbon footprint measures of selected top-ranking countries for 2013. Top left, RBA carbon footprint by nationality of visitor. Blue, international travel; yellow, domestic travel. Bottom left, Net RBA-DBA balance. Positive for net origins; negative for net destinations. Top right, Per capita DBA carbon footprint by destination. Blue, international travel; yellow, domestic travel. Bottom right, Per capita net RBA-DBA balance. Positive for net travellers; negative for net hosts.

Fig. 2 | Top bilateral embodied carbon movements. In 2013, international travel caused a carbon footprint of about 1GtCO₂e, or 23% of the global carbon footprint of tourism. Arrows point in the direction of embodied carbon flow, which—in accordance with the literature—is the direction of commodity trade, and is opposite to the movement of people. Red arrows: bilateral international movements belonging to the top 10% of the total 1GtCO₂e. Yellow arrows: top 10-30%. Orange arrows: 30-50%. Blue arrows: the remainder. Font: Lenzen et al. (2018)

Turisme: impactes (petjada de carboni)

diariARA @diariARA

Tot i la lleugera reducció de la pobresa, a Catalunya la meitat dels ciutadans tenen problemes per arribar a final de mes i una tercera part no disposen de prou diners per fer ni una setmana de vacances a l'any

[Traducir Tweet](#)

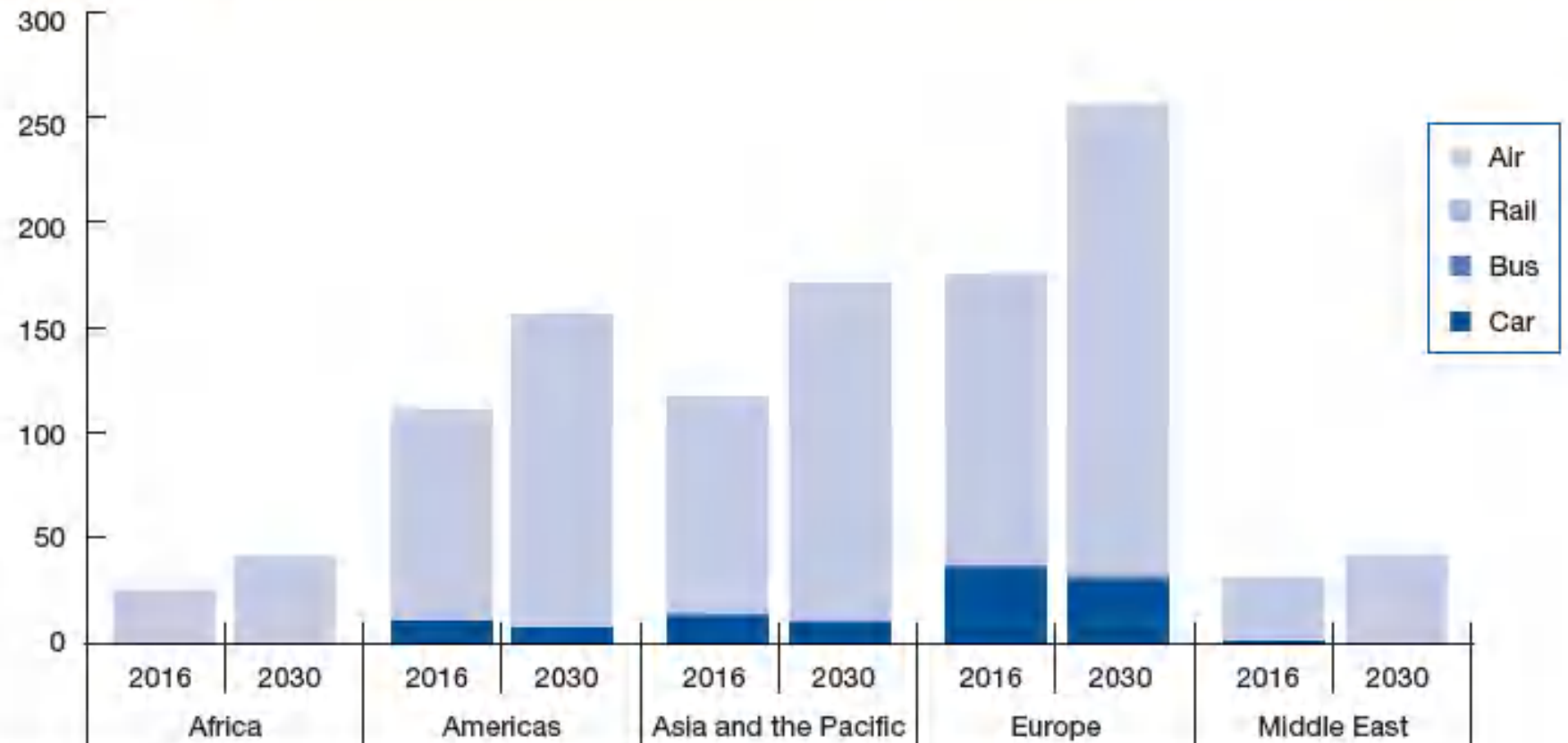

ara.cat

Un terç dels catalans no poden fer ni una setmana de vacances a l'any
Malgrat la tímida reducció de la pobresa, un de cada quatre catalans estan en risc d'exclusió, segons l'Idescat

Figure 3.2 Regional emissions from international tourist arrivals by mode of transport, 2016 and 2030 (Mt of CO₂)

Turisme:
impactes
(transports)

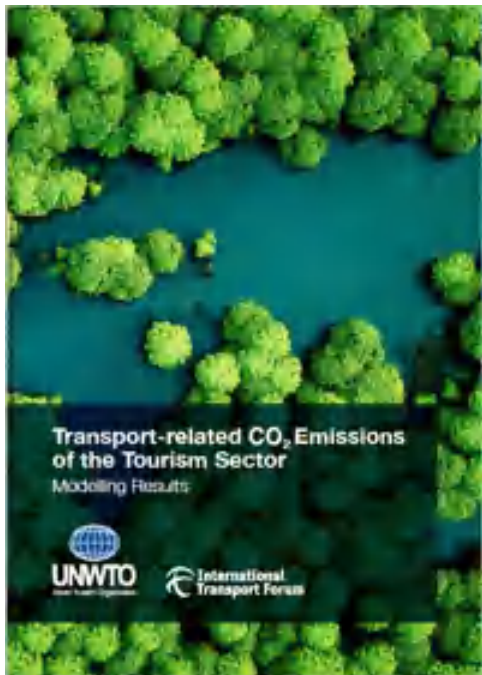

	Africa		Americas		Asia and the Pacific		Europe		Middle East	
	2016	2030	2016	2030	2016	2030	2016	2030	2016	2030
Air	25	41	101	149	104	161	138	223	30	42
Rail	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Bus	0	0	0	0	1	1	3	2	0	0
Car	0	0	10	7	12	9	34	29	1	0

Notes: New tourism-related transport demand model developed for this study.

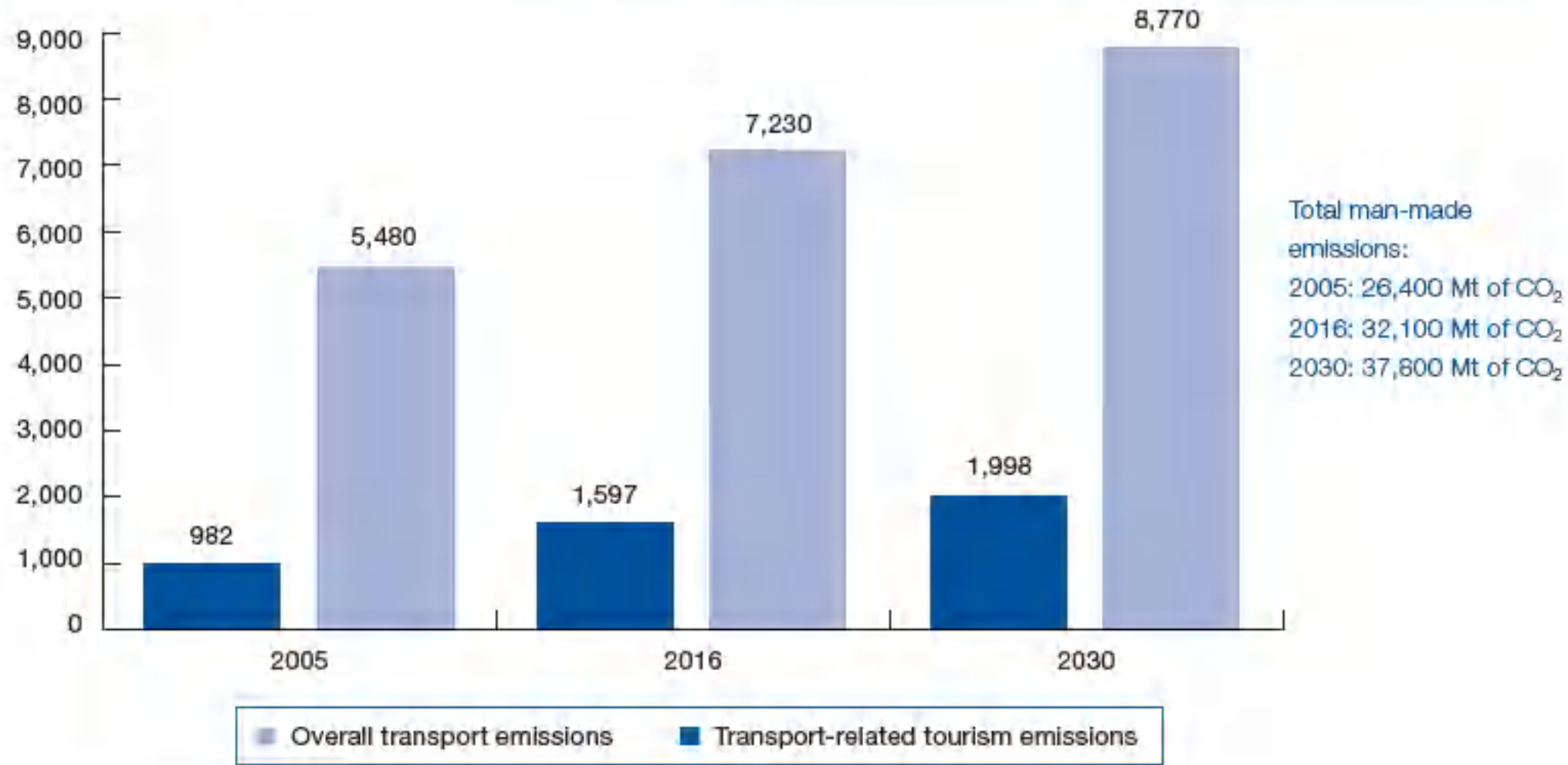
Sources: Based on UNWTO, ITF, IEA, IATA and Amadeus data.

Font: International Transport Forum (2019)

Turisme: impactes (transports)

Figure 4.1 Overall transport emissions and transport-related emissions from tourism, 2005, 2016 and 2030 (Mt of CO₂)

Notes: New tourism-related transport demand model developed for this study.

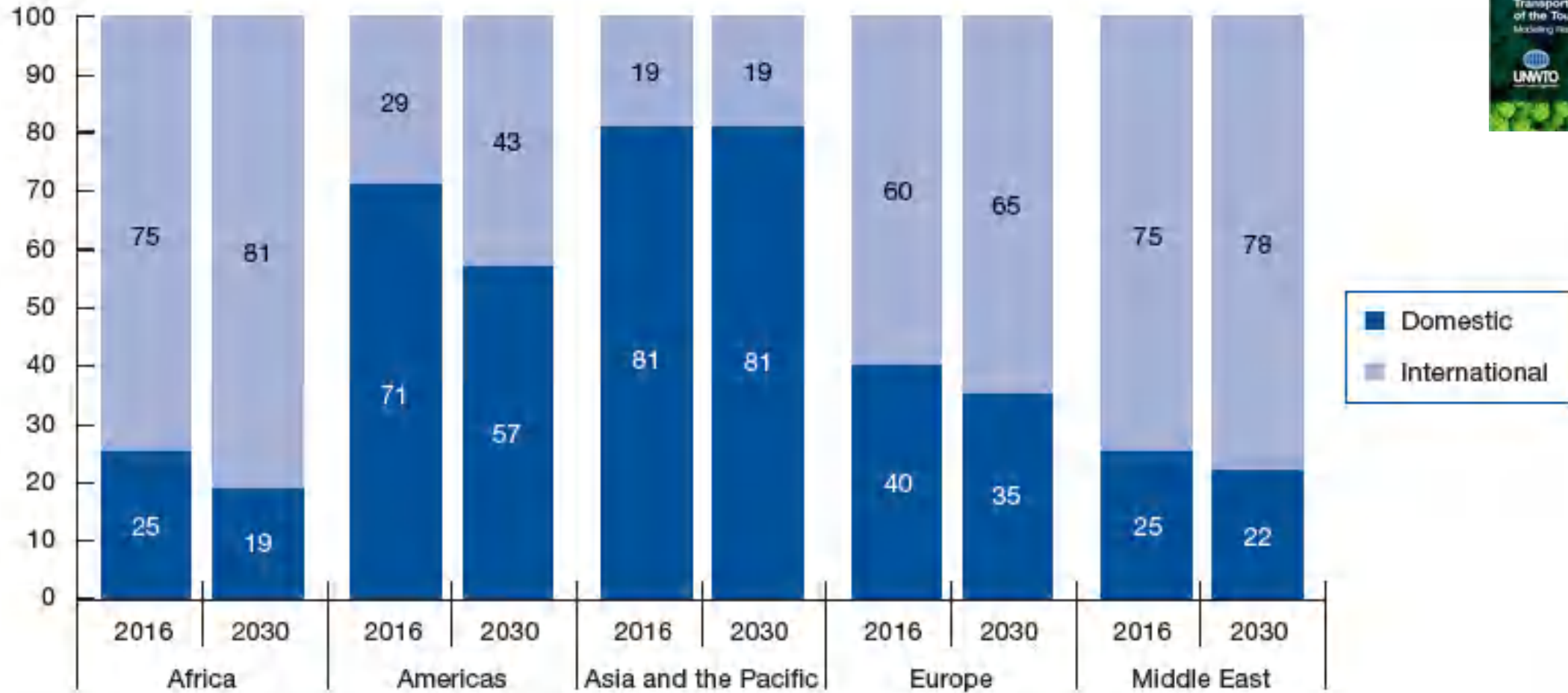
Sources: Based on UNWTO, ITF, IEA, IATA and Amadeus data.

Font: International Transport Forum (2019)

Turisme: impactes (transports)

Figure 3.4 Domestic and international transport-related emissions from tourism, 2016 and 2030 (share, %)

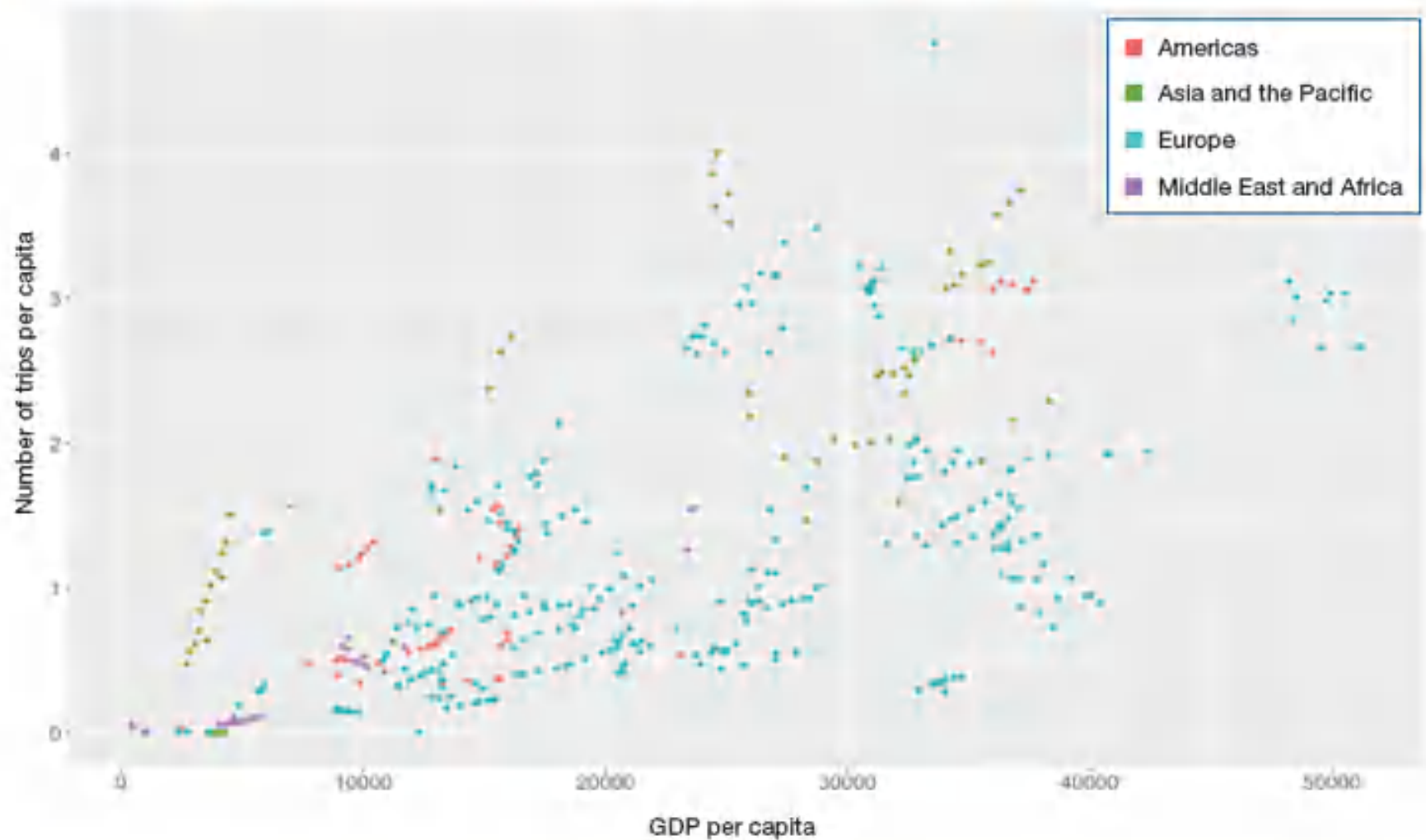

Notes: New tourism-related transport demand model developed for this study.

Sources: Based on UNWTO, ITF, IEA, IATA and Amadeus data.

Turisme: turisme domèstic

Figure A2.1 Number of domestic tourist arrivals per capita compared with GDP

Note: Number of domestic tourist arrivals per capita compared with GDP.

Sources: Based on ITF (2019) and UNWTO data.

Font: International Transport Forum (2019)

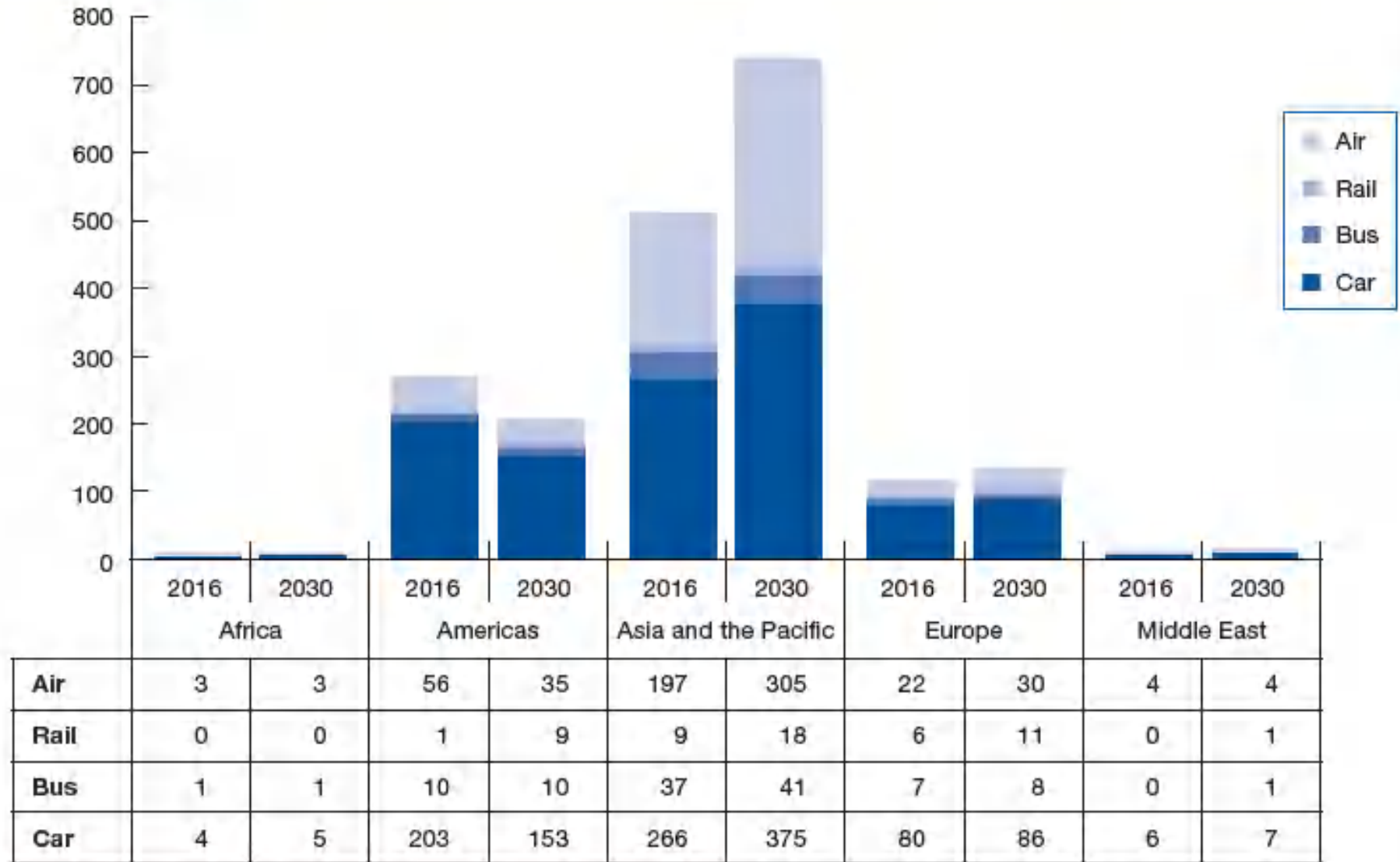
Factors:

- **Ingressos** (PIB per càpita): correlació però desviacions.
- **Número de destinacions turístiques en un país** (àrees més habitades/ més grans, països amb PIB més elevat)

Turisme:
impactes
(transports)

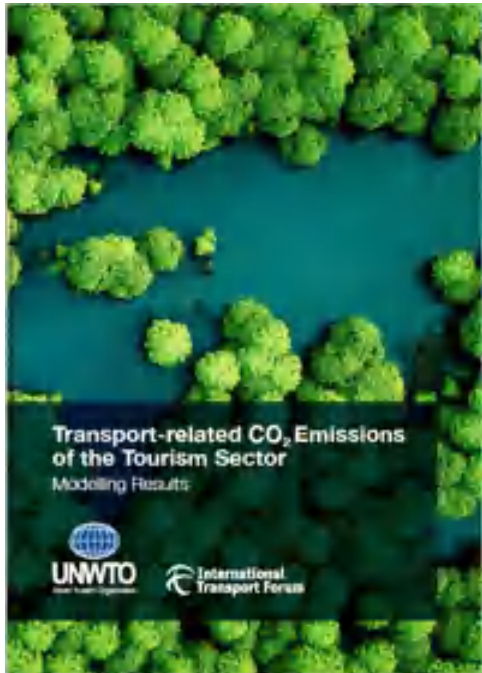
Figure 3.3 Regional emissions from domestic tourist arrivals by mode of transport, 2016 and 2030 (Mt of CO₂)

Notes: New tourism-related transport demand model developed for this study.

Sources: Based on UNWTO, ITF, IEA, IATA and Amadeus data.

Font: International Transport Forum (2019)

Turisme: impactes (allotjament)

Carbon Footprint of Tourism

Font: Sustainable Travel International (2023)

Els allotjaments turístics generen emissions per l'ús de l'energia:

- Per la calefacció i la climatització
- Per escalfar dutxes, piscines i spas
- Amb l'electricitat (llums, TVs, neveres, rentadores, etc.) sobretot en llocs amb sistemes poc eficients.

Emissions més altes en resorts i hotels amb serveis moderns, menor en petits establiments (albergs, hostals).

Data Source: Caribbean Hotel Energy Efficiency Action Program (2022)

Turisme: impactes (compres)

Carbon Footprint of Tourism

Font: Sustainable Travel International (2023)

- Souvenirs
- Producció, manufactura i transport (sovint cadenes globals de producció)
- Shopping com a experiència vacacional

Noves tecnologies, no suficients per reduir les emissions (menys encara en escenari de creixement turístic).

Projeccions:

- Les emissions del turisme podrien arribar als 6.500 milions de tones mètriques el 2025 (+44% respecte al 2013, i aproximadament el 13% de les emissions mundials actuals de gasos d'efecte hivernacle).

Turisme: impactes (construcció)

Emissions en la:

- Construcció d'establiments + Infraestructures (carreteres, etc.).
- Destrucció d'espais naturals (urbanització).

Alguns dels boscos amb més capacitat per capturar carboni (manglars) sacrificats pel turisme litoral

44.

Compromís Nacional
per un Turisme
Responsable

Barcelona,
Març 2023

En aquest sentit, les empreses i les institucions públiques treballaran perquè el 2030 el pes relatiu de les activitats no turístiques en l'ocupació dels municipis del litoral s'hagi incrementat en un 20 %. En les àrees d'alta densitat turística, la creació de noves activitats basades en les indústries creatives, el sector agroalimentari, la cura de les persones, els serveis professionals o la innovació, entre d'altres, poden establir sinergies amb les activitats turístiques. De la mateixa manera, les institucions relacionades amb els espais turístics es comprometen a desenvolupar plans de recuperació dels entorns turístics més degradats (pla de barris turístics).

Terrenys on s'ha d'ubicar el complex de Hard Rock de Salou i Vila-seca. PDU

Hard Rock, el projecte del Camp de Tarragona que divideix els partits

Partidaris i detractors del complex d'oci i joc: pendents de l'aprovació del PDU.

ACN

Actualitzada 26/05/2023 a les 10:03

Comentaris

Turisme: impactes (alimentació)

- Cultivar, processar, transportar, refrigerar i cuinar (energia)
- Importacions de productes alimentaris d'altres països (illes)
- Descomposició de les restes (bufets)

“El malbaratament alimentari en el turisme és part d'un problema més ampli, global. Si el malbaratament fos un país, seria el 3er país amb més emissions de CO2 del món”.

**Compromís Nacional
per un Turisme
Responsable**

Barcelona,
Març 2023

Will COP26 be a turning point for tourism?

What does the Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism demand of its 300 signatories, and what does it mean for travellers?

BY SIMON USBORNE

PUBLISHED 15 FEB 2022, 10:43 GMT, UPDATED 24 FEB 2022, 15:19 GMT

8-11% of global greenhouse gas emissions
(*worse than construction*)

17% of total travel carbon emissions
(*5.3% tourism by 2030, almost double from 2016*)

Glasgow Declaration on Climate Action in Tourism

300 firms pledged to:

- halve their emissions by 2030 (reach net zero by 2050)
- Present in 1-year detailed climate action plan and show sufficient funds & report progress annually
- Share best practices.

How will signatories make these cuts?

It will depend on the kind of business they are. One of the signatories, Intrepid Travel, provides a possible blueprint and has positioned itself as a pioneer. The Australian-headquartered global adventure travel company says it became carbon neutral way back in 2010. It offers free advice to other companies on the same journey, including ways to properly measure emissions, reduce them by minimising aviation, cutting and recycling waste and relying more on public transport than most tour operators traditionally do. Intrepid also then offsets remaining emissions by purchasing credits tied up in renewable energy projects that meet the highest certifications currently available. "Climate change presents an existential threat to all of humanity, but nowhere is this more profound than for the travel industry," said Intrepid co-founder Darrell Wade before COP26. He's also vice chair of the WTTC and chairs of its sustainability committee.

Destinations

Ways

Travel is back.
For good.

Signatory status will be revoked after a 90-day grace period if adequate reports are not forthcoming

Contradicciones del turismo de proximidad (alternativa o más del mateix?)

“Las expresiones que puede adoptar un turismo articulado alrededor de los mercados de proximidad pueden ser muy **amplias, sujetas al mismo tiempo a múltiples contradicciones y disputas**. Más que una alternativa en sí mismos, los turismos de proximidad expresan un **terreno de confrontación** que se ve cruzado por múltiples intereses contradictorios. Lo que está en juego en esta controversia es la restricción o la ampliación de los derechos de amplias mayorías con relación a un turismo que puede ver reforzada su orientación más excluyente o bien expresarse en términos de mayor equidad, inclusión y sostenibilidad.”

Cañada, E. e Izcarra, C. (ed.). Turismos de proximidad, un plural en disputa. Barcelona: Icaria Editorial.

ERNEST CAÑADA Y CARLA IZCARA (eds.)

Turismos de proximidad

Un plural en disputa

© Diaz-Soria, 2014.

La massificació al Parc de Collserola: efectes al medi natural

L'elevat nombre de visitants de Collserola podria causar efectes negatius als ecosistemes si s'augmenta el seu nombre en més que els usuaris no combenxin la normativa

Maria Cascaño Beretta | redacció | 11 de juny de 2021, a les 23:28

El Parc de Collserola va rebre 6.500.000 visitants durant l'any 2020, un 26% més que l'any anterior. L'elevada freqüentació s'ha mantingut durant els primers mesos del 2021, en bona mesura a causa de la pandèmia i les restriccions de mobilitat. Molts dels nous visitants, però, han virgut per quedar-se. La massificació pot causar

el més vist

Comencen les obres de l'illa Glòries, la promoció d'habitatge públic més gran de Barcelona

Totem s'ha | pel·lícula de nou de 12 anys d'animació a l'Argentina

Plasma de la llum | el sistema i el que les pantalles són el conflicte d'ús entre Catalunya

L'espai Lluís Companys de l'edifici Mercat de Sant Joan a la frontera del sector de Sant

Dissolució de l'Orde i l'Orde i l'Orde de la llum, la nova secció de la del·lació d'ús

Font: Cascaño, 2021 ([online](#))

Contradiccions

De la massificació a la regulació de l'accés a la muntanya

Cada vegada són més els espais naturals de Catalunya que anuncien mesures per limitar el volum de visitants, que s'ha disparat l'últim any arran de la pandèmia i la necessitat d'escapar a fer lliure

Image 18. Groupe en visite guidée dans un arrêt de métro (visite observée sur la thématique de la Guerre Civile)

Totes les restriccions que has de conèixer si vols visitar un parc natural aquest estiu

Els parcs tornen a activar les regulacions per evitar aglomeracions a l'espai natural

per Pere Planas 30 de juny de 2022 a les 19:25

visionàries en plena natura | Parc Natural de les Capçaleres del Ter i Freser

DIAZ SORIA, I., 2018, *L'expérience touristique de l'espace quotidien*. Tesis en Geografía y Ordenación del Territorio. Director: Dr. Vincent Vlès. Université de Toulouse-Jean Jaurès, p. 252.

Estratègies de gestió turística (proximitat)

La participació de **Calella** en aquest saló s'ha orientat a promocionar l'oferta de turisme familiar, turisme esportiu, cultura i gastronomia, i amb especial atenció al segment de turisme de proximitat. Entre maig i octubre de 2018, es van realitzar un total de 35.788 pernотacions procedents del mercat català [...]. En aquest sentit, l'estratègia promocional de Calella [...] **prioritza la captació del turista familiar de proximitat.**

Eines / Estratègies de promoció turística (proximitat)

Covid-19 Gives a Boost to Proximity Tourism

Before the pandemic, 68% of Spaniards never went on a guided tour of their home town. But for more and more people, proximity tourism in their local area is becoming an attractive alternative. A survey by Civitatis shows that 86% of these new native tourists say that they have 'rediscovered' their own local area and it has exceeded their expectations

Proximity tourism, discover what's nearby

Today in the new article on our blog, we tell you about proximity tourism. From Mucha Masia hostel Rural-urbà, located in the old town of Pinet (at Llobriga) (near the river) and a stone's throw from Barcelona, surrounded by some of the most beautiful areas such as the Llobregat Delta, a typical Catalan and the Agriari path full of fresh ingredients from the Rural, we propose to know about places worth going for. The covid-19 pandemic is going to make us rethink a lot of things. One of them will be to choose a destination for our trips. That is why we believe it is a great opportunity to visit what is near us.

Proximity tourism, know what we have closer

Source: Lonely Planet, 2021 ([online](#))

01
Environmentally sustainable tourism

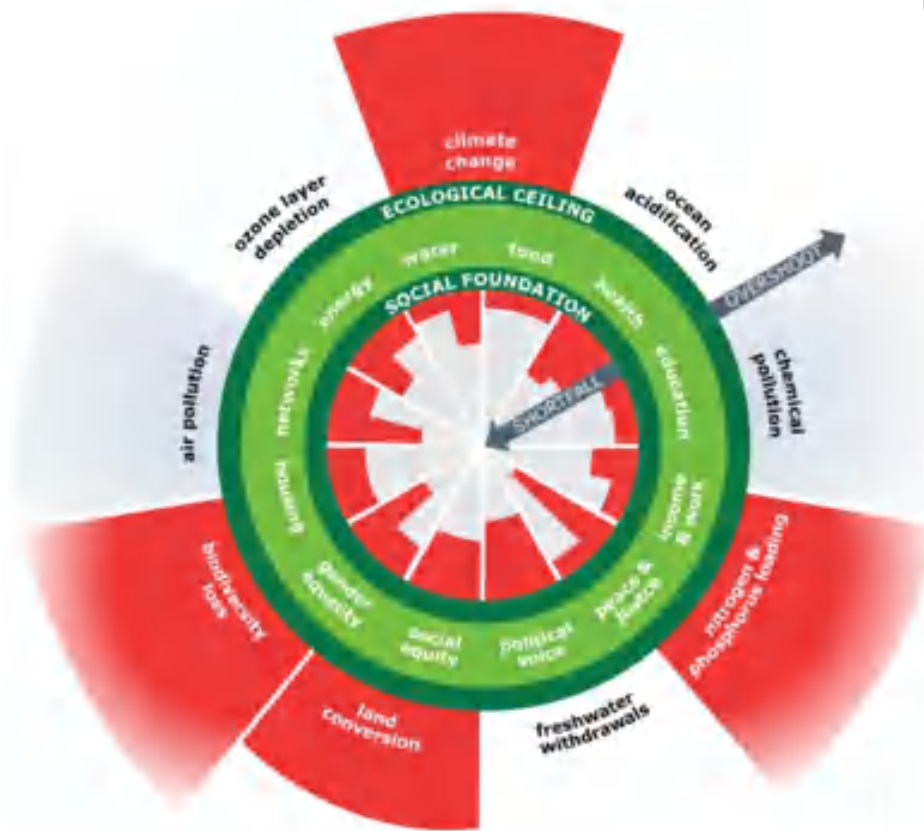
02
Socially just tourism

03
Territorially balanced tourism

04
Tourism based on innovation

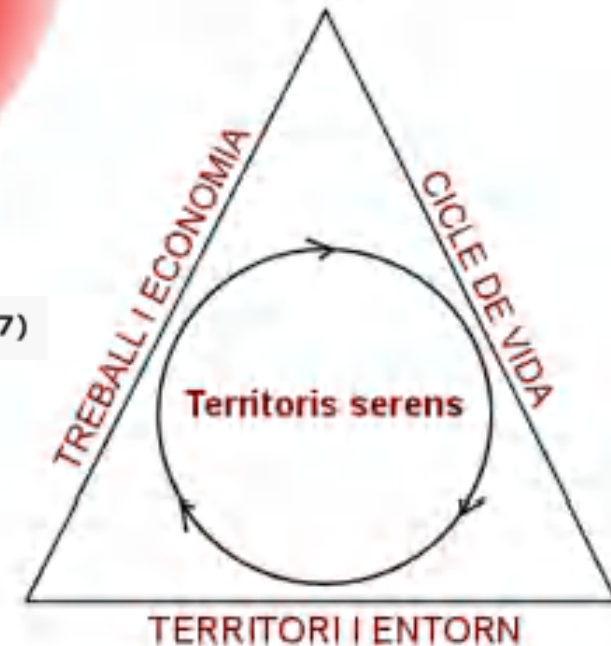
Eines / Estratègies en turisme sostenible (proximitat)

The Doughnut of social and planetary boundaries (2017)

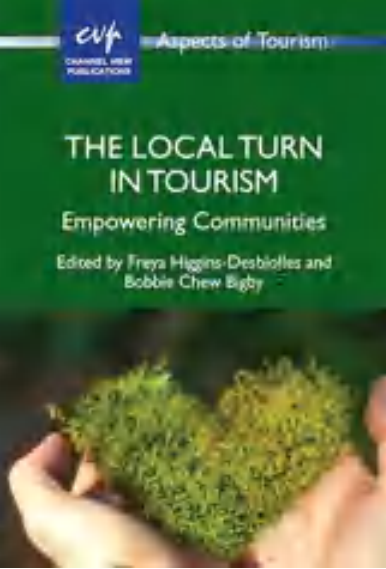

© Diaz-Soria, 2020.

2. Promoure el turisme de proximitat com a objectiu de país

Cal destinar una part substancial de la taxa turística que es recaptia l'impuls del turisme intern: fer una planificació dels fluxos de visitants per desestacionalitzar l'activitat i evitar la massificació; repartir de manera més igualitària els ingressos que genera l'activitat turística; treballar amb guies i empreses locals per reforçar el teixit econòmic i ciutadà del territori; estimular el turisme de natura reforçant i ampliant el Pla d'Ecoturisme de Catalunya; potenciar la mobilitat tranquil·la d'activitats com el senderisme o el cicloturisme; promoure fofera de productes agroalimentaris de proximitat i de temporada; protegir la qualitat, integritat i atractiu dels nostres paisatges i preservar el patrimoni cultural material i immaterial que configura la identitat del país.

Eines / Estratègies en turisme sostenible (proximitat)

6 The Local Turn in Tourism

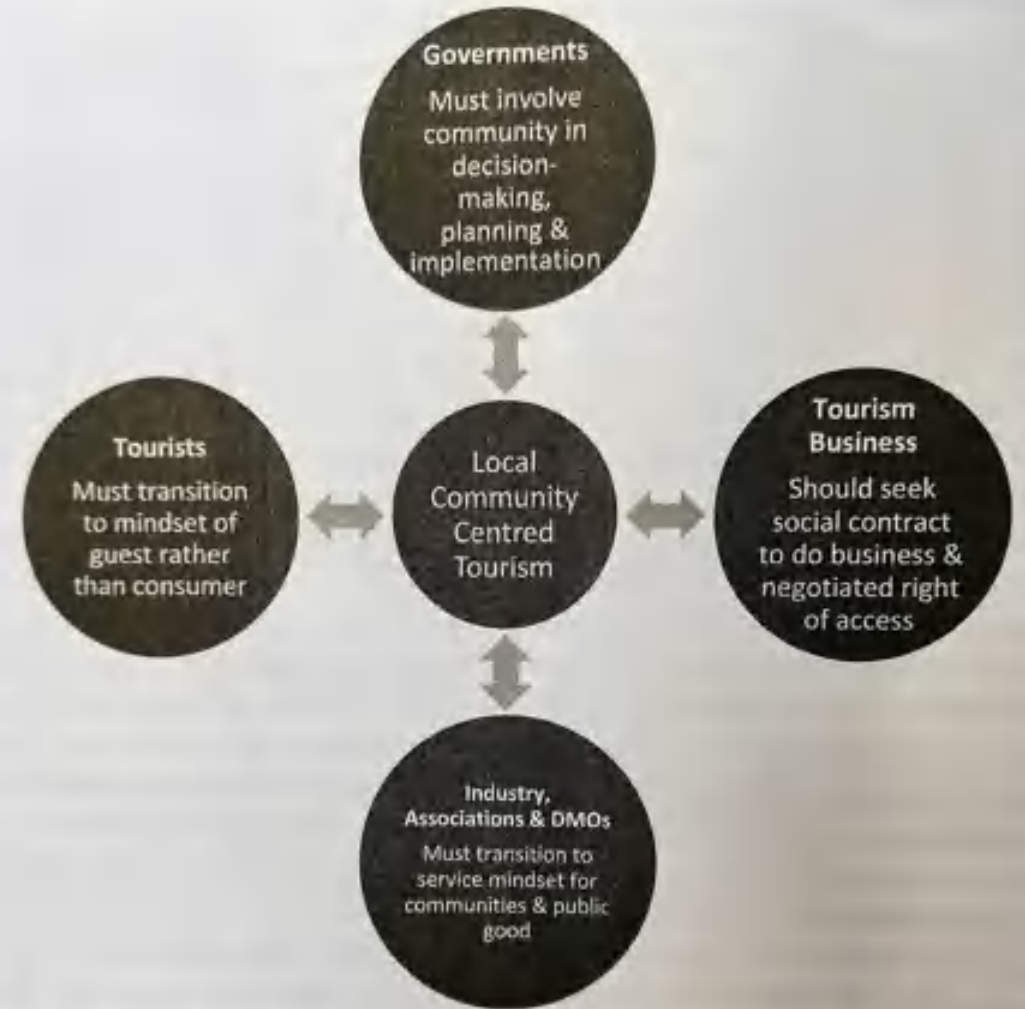

Figure 0.2 Community-centred tourism framework. Figure adapted with permission from Higgins-Desbiolles et al. (2019: 1937). Taylor and Francis Inc. <http://tandfonline.com>.

Figure 1. A framework for proximity travel: Applying subsidiarity to our travel circuits. Source: Higgins-Desbiolles, F. & Chew Bigby, B. (Eds). 2022. Local Turn in Tourism: Empowering Communities. Bristol: Channel View Publications. The figure has been used with the permission of Channel View Publications.

The Ecological Footprint of Ecotourism Packages

Monitoring the Ecological Footprint of ecotourism packages: a sustainable way to discover the protected areas of the Mediterranean region.

[OPEN THE ECOTOURISM FOOTPRINT CALCULATOR](#)

What You Can Do

Calculate

Use our online calculator to determine the ecological footprint generated by your system.

[GET STARTED](#)

Reduce

Reduce your carbon footprint by using renewable energy, conserving water, and reducing waste.

[LEARN MORE](#)

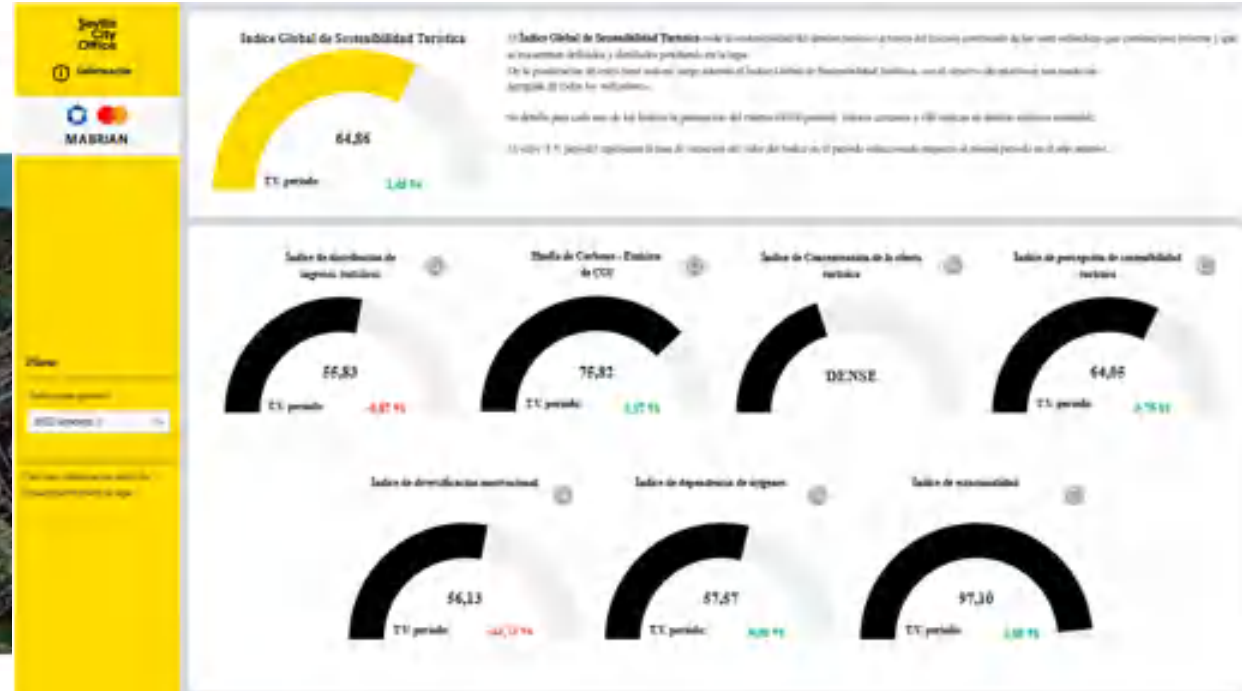

Offset

Investment in projects that support renewable energy, conservation, and reforestation.

[LEARN MORE](#)

PROMOTING LOCALIZATION GLOBALLY

Índice Global de Sostenibilidad Territorial

64,86

Índice de Sostenibilidad Territorial: mide la sostenibilidad de un territorio a través del Índice Global de Sostenibilidad Territorial, que se compone de los índices de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto.

De la puntuación del Índice Global de Sostenibilidad Territorial, se obtienen los resultados de los índices de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto.

Se detalla más información de los índices de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto en el Índice Global de Sostenibilidad Territorial.

El Índice Global de Sostenibilidad Territorial se compone de los siguientes índices de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto:

Índice de Sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto	Índice de Carbono - Emisión de CO2	Índice de Concentración de la oferta turística	Índice de porcentaje de sostenibilidad turística
55,83	75,82	DENSE	64,86
Índice de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto	Índice de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto	Índice de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto	Índice de sostenibilidad de los territorios de los que se compone el territorio en su conjunto
56,13	57,57	97,30	

I09: Percentatge de turistes arribant en vehicle col·lectiu sostenible

EX

Ambiental

Temàtica

Mobilitat

3 **Acció climàtica**

11 **Comunitats sostenibles**

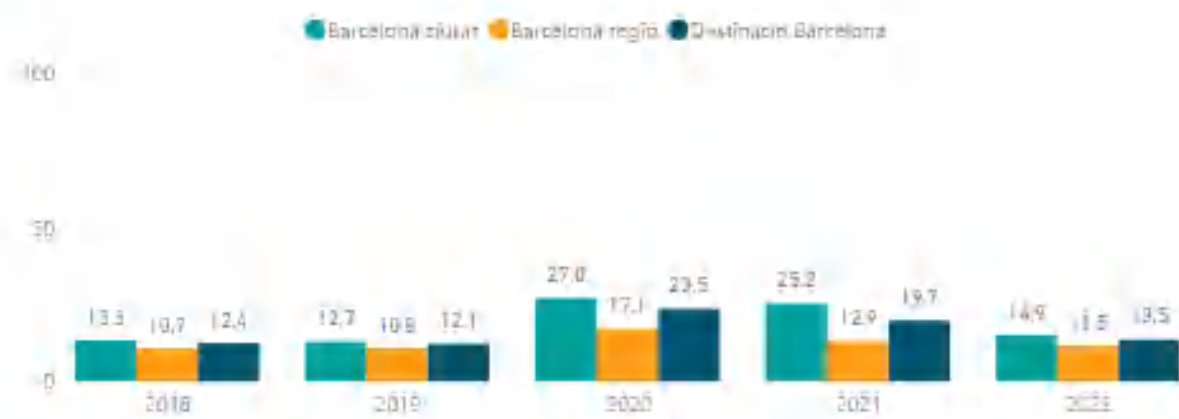

13 **Acció climàtica**

Indicadors relacionats

I03 - I10 - I11 - I24

Font: Enquesta de Perfil i Hàbits dels Turistes a la Destinació Barcelona

Mètode de càlcul

Turistes que arriben en transport sostenible / Total turistes · 100

Unitat

%

Interpretació

A major proporció de turistes desplaçant-se en vehicles col·lectius, millor model de mobilitat sostenible. La despesa energètica serà més eficient i es contribuirà a reduir la petjada de carboni i la contaminació atmosfèrica relativa.

Tendència desitjada: 100%

Justificació

L'ús de transport col·lectiu sostenible es relaciona amb l'eficiència energètica i la minimització de les emissions causades per la mobilitat (contaminació atmosfèrica i canvi climàtic).

Considerant com a vehicles col·lectius sostenibles els ferri / vaixells, els tramvies, els metros, els trens, els autobusos i els autocars, a la Destinació Barcelona, a partir de 2020, any d'inici de la crisi per la Covid-19, l'ús d'aquests es va duplicar, pràcticament. Això va ser degut a un augment del turisme domèstic en detriment del turisme internacional, que va provocar que l'avió perdés protagonisme com a mitjà de transport principal per arribar tant a Barcelona ciutat com a Barcelona regió.

Amb la recuperació del turisme internacional, el 2022 aquest indicador va tornar a registrar valors similars als d'abans de la pandèmia.

I10: Percentatge de turistes que es mouen activament dins de la destinació

Eix

Ambiental

Temàtica

Mobilitat

Indicadors relacionats

103 - 109 - 111 - 124

Mètode de càlcul

Turistes que, amb més freqüència, es mouen activament a la destinació / Total turistes · 100

Unitat

%

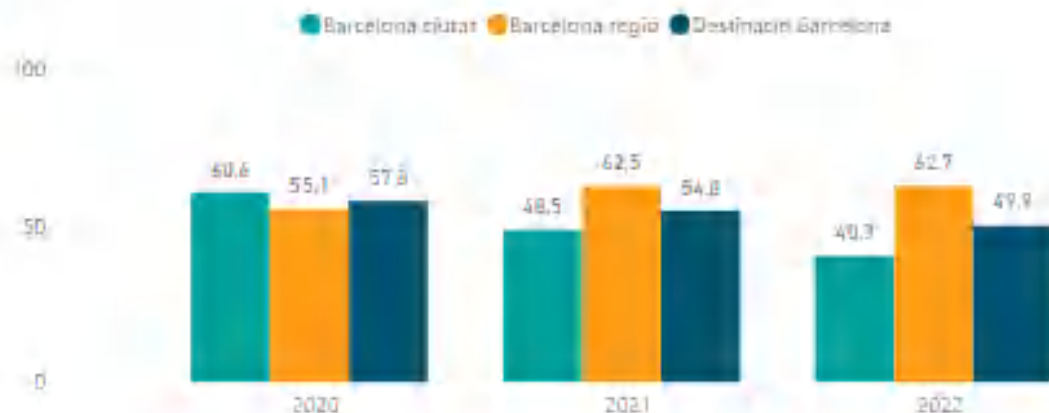
Interpretació

A major proporció de turistes movent-se activament, menor contribució a la contaminació atmosfèrica i al canvi climàtic

Tendència desitjada: 100%

Justificació

Una mobilitat activa es relaciona amb una millor salut i una menor contaminació atmosfèrica i contribució al canvi climàtic.

Font: Enquesta de Perfil i Hàbits dels Turistes a la Destinació Barcelona

Es consideren transports actius per desplaçar-se per dins del municipi de la destinació, els següents: anar a peu, la bicicleta elèctrica o no elèctrica, el patinet no elèctric, el monopati i els patins.

Amb aquesta premissa, a Barcelona regió, 6 de cada 10 turistes es desplacen activament dins del municipi on estan allotjats, mentre que a Barcelona ciutat, aquesta proporció és clarament inferior.

Aquest indicador es recull desde 2020 i, per tant, encara és aviat per observar una tendència clara en la seva evolució. Amb tot, les diferències observades a Barcelona ciutat són degudes a que, durant el 2020 les persones van ser més reticents a utilitzar el transport públic, per evitar possibles aglomeracions, a favor de desplaçar-se en mitjans alternatius o de manera activa. A mesura que es va recuperar la normalitat, aquests desplaçaments van tornar a reduir-se en benefici del transport públic.

I11: Percentatge de turistes que es mouen en transport públic dins de la destinació

EIX

Ambiental

Temàtica

Mobilitat

Indicadors relacionats

103 - 109 - 110 - 124

Mètode de càlcul

Turistes que es mouen en transport públic / Total turistes · 100

Unitat

%

Interpretació

A major proporció de turistes desplaçant-se en transport públic, millor model de mobilitat sostenible. La despesa energètica serà més eficient i es contribuirà reduir la petjada de carboni i la contaminació atmosfèrica relativa.

Tendència desitjada: 100%

Justificació

L'ús de transport públic es relaciona amb l'eficiència energètica i la minimització de les emissions causades per la mobilitat (contaminació atmosfèrica i canvi climàtic).

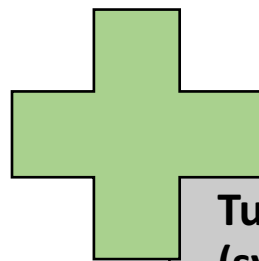
Font: Enquesta de Perfil i Hàbits dels Turistes a la Destinació Barcelona

Considerant com a transport públic el metro, el bus, el tren, el tramvia i el funicular, cal destacar que l'ús d'aquests per desplaçar-se per dins del municipi de la destinació és molt més elevat a Barcelona ciutat que a Barcelona regió.

Això és degut a una major oferta de transport públic de Barcelona ciutat, a l'existència de la ZBE (entre altres mesures per controlar la contaminació atmosfèrica) i a la facilitat per desplaçar-se a peu que existeix als municipis menys extensos de la regió.

Aquest indicador es recull desde 2020 i, per tant, encara és aviat per observar una tendència clara en la seva evolució. Amb tot, les diferències observades a Barcelona ciutat són degudes probablement a que, durant el 2020 les persones van ser més reticents a utilitzar el transport públic, per evitar possibles aglomeracions, a favor de desplaçar-se en mitjans alternatius. Un cop recuperada la normalitat, l'ús del transport públic ha crescut tant a Barcelona ciutat com a Barcelona regió. L'increment registrat en aquesta darrera àrea podria ser degut als efectes de la pujada del preu del petroli durant el 2022 i les campanyes per fomentar l'ús del transport públic dutes a terme per l'administració.

Valors i contradiccions

(Nou) paradigma turístic:
Turisme/Viatge ≠ Distància

Turisme adequat
(system-focused)

Mesures de **contenció**

Menys emissions i **experiències** significatives

Diversificació i justícia social

Governança i **protecció** dels comuns

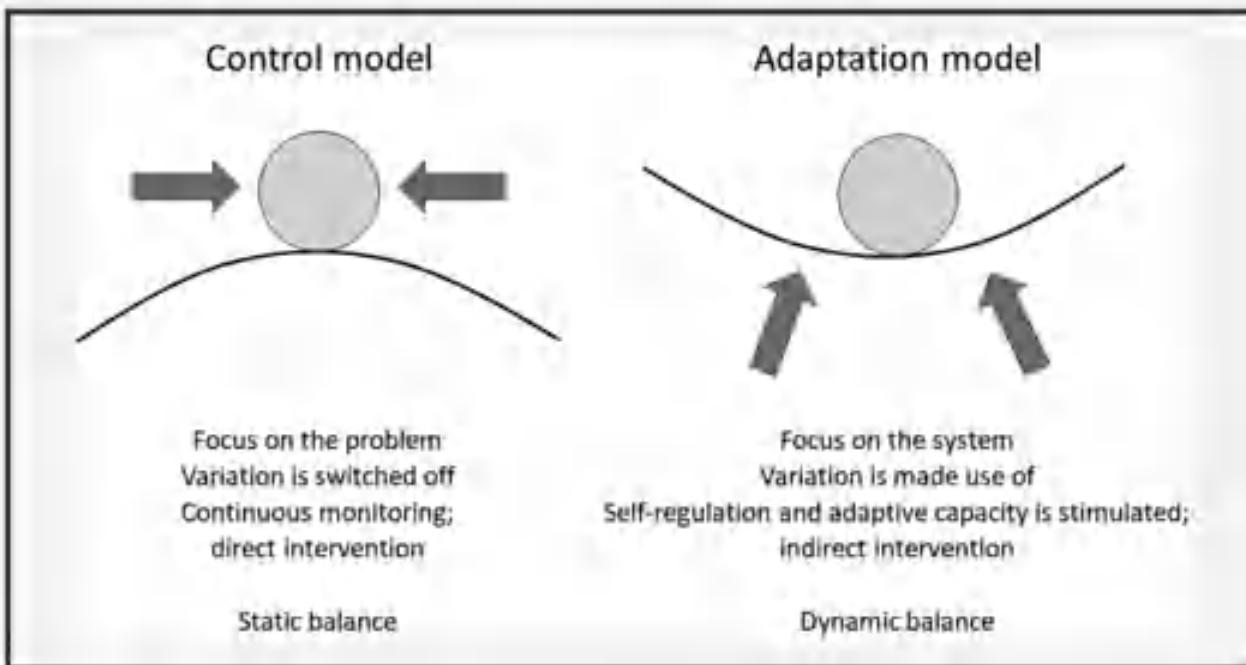
Turisme no planificat o orientat al creixement
(problem-focused)

Massificació i impactes **ecològics** (generació de residus, erosió, consum d'aigua i energia, pèrdua de biodiversitat)

Massificació i impactes **socioeconòmics** (expulsió, pèrdua d'identitats culturals, colonització, experiències homogeneïtzades, dependència econòmica del turisme, financiarització)

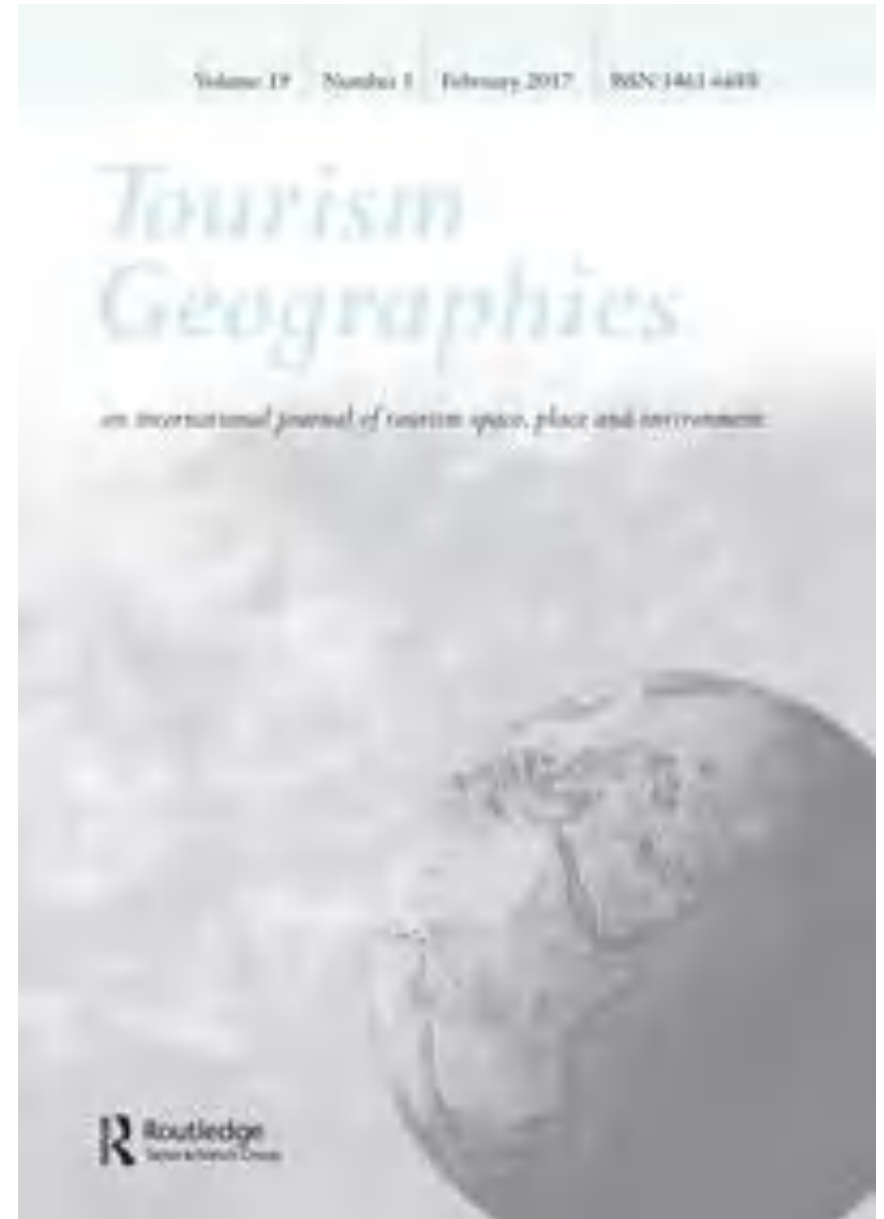
Mercantilització dels comuns

Figure 3 Two management models compared: control model versus model

Proximitat i aspectes intrarregionals del turisme...

- Repensar els llocs a través del turisme
- Amfitrions immigrants i turisme intrarregional
- Proximitat i turisme regional
- Aspectes mundans del viatge turístic
- Ser turista a la pròpia regió com una opció conscient
- L'atractivitat (o no) de destinacions turístiques properes com repte per al desenvolupament d'un turisme de proximitat

Turisme de proximitat...

- Tendència passatgera en passades crisis
- Com el *slow tourism*, consciència sobre la necessitat de reconsiderar la manera de produir i consumir turisme (suficient per a que siguin alternatives sòlides a llarg termini?)
- Oportunitat per al turisme en un context de crisis mediambiental, Agenda UN2030, polítiques per a “no deixar ningú enrere”, per a contribuir a la **transició socioecològica**
- Gestió de fluxos intensos i organització del desenvolupament turístic en àrees rurals, d’interior, en *undertourism* sota els principis d’un turisme **adequat**.
- Proximitat com a factor clau en context de transició ecosocial, però... És el turisme de proximitat sinònim de turisme responsable o mecanisme de mercantilització de nous espais?

1) Business as usual
(recreixement)

Desenvolupament sostenible
(mitigació)

Transició ecosocial
(decreixement)

Bibliografía

ATOOUT France (2015). *Tourisme de proximité – Mythes et opportunités*. Éditions Atout France. Col. Marketing Touristique.

BLANCO-ROMERO, A. & BLÀZQUEZ-SALOM, M., 2020, “Domesticar el turismo. La proximidad en la desescalada”. *AlbaSud* ([en línea](#)).

BÜSCHER, B. & FLETCHER, R. (2019). Towards Convivial Conservation. *Conservation & Society*, Vol. 17(3), 283-296. <https://doi.org/10.4103/cs.cs.19.75>

CALLOT, P., 2013, “Tourisme après-pétrole : des préférences au scénario le plus probable. Une tentative d’exploration”. *Mondes en développement*, 3(163), 131-42 ([en línea](#)).

CAÑADA, E., 2020, “Turismos de proximidad, un plural en disputa”. *AlbaSud* ([en línea](#)).

CAÑADA, E. (2023). ¿Es posible un turismo poscapitalista? *AlbaSud* ([en línea](#)).

CONDEVAUX, A., DJAMENT-TRAN, G. & GRAVARI-BARBAS, M., 2016, “El antes y el después del turismo. Evolución de los lugares y papel de los actores del turismo «fuera de lo común». Análisis bibliográfico”, *Via*, 9 ([en línea](#)).

DIAZ SORIA, I. & LLURDÉS I COIT, J.C., 2013, "Reflexiones sobre el turismo de proximidad como una estrategia para el desarrollo local". *Cuadernos de Turismo*, 32, 65-88 ([en línea](#)).

DUBOIS, G., PEETERS, P., CERON & J-P., GÖSSLING, S. (2011). The future tourism mobility of the world population: Emission growth versus climate policy. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 45(10), 1031-1042. <https://doi.org/10.1016/j.tra.2009.11.004>

FLETCHER, R., BLANCO-ROMERO, A. BLÀZQUEZ-SALOM, M., CAÑADA, E., MURRAY, I. & SEKULOVA, F. (2021). Pathways to post-capitalist tourism. *Tourism Geographies*. <https://doi.org/10.1080/14616688.2021.1965202>

- GENERALITAT DE CATALUNYA (2023a). *Compromís Nacional per un Turisme Responsable*. Obtingut de: https://empresa.gencat.cat/web/.content/20-turisme/compromis_turisme_responsable/enllacos-destacats-article/Compromis.pdf
- HIGGINS-DESBIOLLES, Freya (2022a). Subsidiarity in tourism and travel circuits in the face of climate crisis. *Current Issues in Tourism*. doi: 10.1080/13683500.2022.2116306 ([en línia](#))
- HIGGINS-DESBIOLLES, F. & BIGBY, B.C. (2022b). A local turn in tourism studies. *Annals of Tourism Research*, 92, 103291. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2021.103291>
- JEURING, J. & DIAZ-SORIA, I. (2017). Introduction: proximity and intraregional aspects of tourism. *Tourism Geographies*, 19:1, 4-8. <https://doi.org/10.1080/14616688.2016.1233290>
- LENZEN, M., SUN, YY., FATURAY, F. *et al.* (2018). The carbon footprint of global tourism. *Nature Clim Change* 8, 522–528. <https://doi.org/10.1038/s41558-018-0141-x>
- MANIFEST DESCOBRIR (2020). *Per un nou model de turisme al servei del país*. Obtingut de: <http://manifest.descobrir.cat/>
- OBSERVATORI DEL TURISME A BARCELONA (11/05/2023). El percentatge de turistes que van utilitzar el transport públic com a mitjà de transport intern va créixer el 2022. <https://www.observatoriturisme.barcelona/ca/not%C3%ADcies/el-percentatge-de-turistes-que-van-utilitzar-el-transport-p%C3%BAblic-com-mitj%C3%A0-de-transport>
- PRATS, F., HERRERO, Y. & TORREGO, A., 2017, *La gran encrucijada. Sobre la crisis ecosocial y el cambio de ciclo histórico*. Madrid: Libros en Acción ([link](#)).
- SUSTAINABLE TRAVEL INTERNATIONAL (2023). *Carbon Footprint of Tourism*. <https://sustainabletravel.org/issues/carbon-footprint-tourism/>
- UNWTO (2023). *Tourism Dashboard*. <https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard>
- UNWTO (2019). *Transport-related CO2 Emissions of the Tourism Sector – Modelling Results*. <https://doi.org/10.18111/9789284416660>